

PROTOCOL LOCAL PER A L'ABORDATGE INTEGRAL DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

1.INTRODUCCIÓ

Quan una nena o una dona són víctimes de violència masclista s'activen tot un seguit de serveis públics per garantir la seva protecció i recuperació personal. Tal com reconeixen les Declaracions internacionals, s'està produint una violació dels seus drets humans i cal aplicar totes les eines d'atenció integral que preveu l'ordenament jurídic espanyol i català.

A Sant Just Desvern, s'activa el Circuit Municipal d'Atenció i Suport a les dones víctimes de Violència de Gènere, que es va actualitzar per darrer cop l'any 2009. Durant aquests anys d'aplicació, s'ha vist que hi havia aspectes a millorar i gràcies a aquesta anàlisi feta conjuntament amb els equips tècnics de l'Ajuntament i la Diputació de Barcelona, ara procedim a fer una actualització i revisió.

La dona víctima de violència masclista ha de ser l'eix de la nostra mirada i el treball en xarxa és fonamental per aconseguir aquest objectiu. És per aquest motiu que la Comissió Tècnica del Circuit amplia el nombre de serveis locals implicats, incorporant a professionals d'educació, joventut i ocupació, i millora la coordinació entre serveis ja existents. La xarxa creix i es reforça amb l'objectiu de coordinar el màxim nombre de recursos disponibles i evitar la doble víctimització o víctimització secundària de la dona.

La Xarxa Local d'actuació en violència masclista no només està formada per serveis públics i institucions sinó que també incorpora a entitats i col·lectius del municipi que poden contribuir a fer un abordatge integral. Aquest model integral implica afrontar el fenomen de la violència vers les dones de forma multidimensional, és a dir, actuant en el camp de la prevenció; la detecció; l'atenció i la recuperació i reparació de la dona o nena.

El Circuit Local estarà en constant revisió i es recolliran indicadors quantitatius i qualitius per detectar febleses en la seva aplicació. Els conceptes "abordatge integral" i "treball en xarxa" són claus perquè les dones i les nenes immerses en el cicle de la violència puguin refer la seva vida i impedir la reproducció d'aquesta violació dels seus drets humans.

2.OBJECTIUS DEL PROTOCOL

Un protocol d'actuació en casos de violència masclista recull els acords dins i entre institucions i agents socials, per tal de garantir l'atenció coordinada i eficaç a les dones, adolescents i infants que es troben en aquestes situacions, tot definint les competències respectives.

El protocol implica l'establiment d'un model d'intervenció que afecta als diferents agents i serveis implicats en la problemàtica i que constitueix el que anomenem circuit d'actuació: sistema articulat i homogeni en el qual, cada agent implicat sap què cal fer i qui té les competències per fer-ho. A més, suposa posar en funcionament un mètode de treball que permet a cada agent implicat dissenyar o redefinir els procediments i els sistemes organitzatius existents o de nova creació, en funció de tot el sistema.

L'elaboració, la revisió i l'aplicació d'un protocol de coordinació, o el seguiment d'un circuit, han de ser el resultat d'un treball en xarxa i d'un procés participatiu i consensuat entre les estructures dels serveis i els i les professionals que han d'intervenir-hi.

D'acord amb el que indica la Llei catalana 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, el protocol té com a finalitat posar en marxa una *"intervenció coordinada contra la violència masclista incloent-hi un conjunt de mesures i mecanismes de suport, coordinació i cooperació destinats a les institucions públiques i altres agents implicats, que defineixin les formalitats i la successió d'actes que s'han de seguir per a executar-los correctament"*, per tal de garantir la prevenció, l'atenció eficaç i personalitzada i la recuperació de les dones que es troben en risc o en una situació de violència masclista.

Segons el protocol marc de la Generalitat de Catalunya, el tractament de la violència contra les dones ha de partir dels criteris següents:

- Perspectiva estructural i integral
- Transversalitat, coordinació i cooperació institucional
- Participació i corresponsabilitat de totes les agències implicades
- Accessibilitat i proximitat en les intervencions, tenint en compte la diversitat de col·lectius femenins que hi ha a la ciutat
- Qualitat de la resposta i coneixement de la realitat, per tal de planificar polítiques públiques que tinguin un veritable impacte amb relació a la problemàtica

El treball en xarxa resulta fonamental per dotar d'efectivitat al protocol i complir amb els objectius de millorar la qualitat de la resposta dels serveis públics davant les situacions de violència, evitar les duplicitats inoperants i la conseqüent victimització secundària de les dones.

2.1.Objectius generals

- Contribuir decisivament a l'eradicació de la violència masclista a partir d'un model d'abordatge integral consensuat, que tingui en compte la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les dones i llurs fills i filles.
- Establir una xarxa coordinada que vetlli pel desplegament i la millora del model d'intervenció, tot implicant activament totes les institucions, els organismes i els agents socials del territori rellevants per a l'abordatge de la violència masclista.

2.2.Objectius específics

- Generar un llenguatge compartit i fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents interdisciplinaris
- Garantir l'atenció coordinada entre les diferents administracions i agents socials implicats, i delimitar els àmbits d'actuació que poden intervenir en les diferents situacions de violència masclista.
- Establir els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin una transmissió d'informació continuada i fluida entre els organismes implicats.
- Aplicar metodologies d'intervenció que evitin la revictimització de les dones.
- Dissenyar circuits d'atenció adequats a les diferents situacions de violència i les necessitats concretes derivades d'aquestes situacions.
- Establir un model únic i consensuat de recollida de dades per tal de garantir el coneixement de la realitat.

3.MARC CONCEPTUAL DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA

La violència vers les dones és un dels temes més candents a Europa i especialment significatiu a Espanya, en gran part per l'efecte de les constants reivindicacions dels moviments feministes i per l'important paper protagonitzat, des de finals dels anys 70, pels grups de dones. Actualment, a Espanya, la violència de gènere es considera com un problema públic de primer ordre, principalment com un problema de drets humans, que involucra tota la societat i, de forma especial, l'Estat. Aquesta representació de la violència cap a les dones com un problema públic és, però, relativament recent i ha viscut una important transformació.

Durant els anys 80, les noves i cada vegada més diversificades demandes socials situen el tema de la violència contra les dones en les agendes polítiques. El govern central i les administracions autonòmiques i locals comencen a donar resposta; s'aproven plans d'igualtat que incorporen mesures contra la violència, es creen les cases d'acollida i es promouen campanyes de sensibilització. Però serà a finals dels anys 90 quan la pressió dels mitjans de comunicació atorguen definitivament al tema l'estatus de problema públic i, l'any 98, s'aprova a nivell estatal el primer Pla contra la Violència Domèstica, a partir del qual es comença a legislar i a intervenir més específicament.

Paral·lelament, les diferents Declaracions i Resolucions d'organismes internacionals i trobades d'experts i expertes de tot el món han anat evidenciant que les violències que s'exerceixen contra les dones són el resultat d'una situació de discriminació encara present en unes societats estructurades sota el desequilibri de les relacions de poder entre homes i dones.

3.1. Conceptualització històrica

Durant els anys 70 i 80, el concepte utilitzat pel moviment feminista a l'Estat espanyol va ser el de **violència masclista**, per referir-se a aquelles agressions que molts homes aplicaven contra les dones per tal d'expressar el seu domini i exercir el seu poder. Amb aquesta terminologia volien denunciar la permissivitat social i legal davant d'aquesta violència.

En efecte, fins que el fenomen emergeix com a problemàtica pública, els actes de violència contra les dones són considerats "crims passionals" o mesures correctores per evitar que les dones s'allunyin del rol assignat, per "posar-les al seu lloc". Així, la violència era plenament acceptada per la societat i integrada en els costums populars, en les religions i en els valors morals i culturals. En qualsevol cas, era una qüestió privada.

El fet que aquesta violència s'exercís en l'espai privat, en l'espai domèstic, va comportar que es parlés de **violència domèstica**. A la majoria de països d'Europa i a Espanya, fins a l'aprovació de Llei integral de finals de 2004, aquesta ha estat la forma més habitual d'emmarcar el problema, posant l'accent en aquella violència que es desencadena durant la convivència, tot i que també inclou la que es dona en les relacions de parella i ex parella. El tret més significatiu és que l'home i la dona estan, o han estat, units per vincles afectius. Sovint, es busquen causes individuals per explicar el comportament de l'agressor, com per exemple, haver patit abusos a la infància, de manera que el problema el tenen alguns individus patològics. Les dones es presenten com un col·lectiu homogeni i es parla del "perfil de la dona maltractada".

De vegades, amb el terme *domèstic* s'han englobat totes les formes de violència que es poden donar entre els membres d'una família, cosa que ha portat a utilitzar indistintament el terme de **violència familiar**. En aquest cas, el tret important és que la víctima és dependent (pot incloure dones, nens i nenes, gent gran i persones amb discapacitat) i l'agressor és violent i perillós. Quan es parla de violència domèstica o familiar es reconeixen diferents formes en què aquesta s'exerceix: *agressions físiques, psíquiques i sexuals* i, a mesura que s'avança en el coneixement de la problemàtica, s'insisteix més en el fet que el maltractament psíquic produeix conseqüències tan greus com el físic i, posteriorment, s'afegeixen altres formes de violència com l'econòmica, l'ambiental i la social.

L'any 1995, en el marc de la **IV Conferència Mundial de les Dones de Nacions Unides** es consensua una definició: *la violència contra les dones és qualsevol acte de violència basat en el gènere que té com a resultat, o és probable que tingui com a resultat, uns danys o patiments físics, sexuals o psicològics per a les dones, incloent-hi les amenaces d'aquests actes, la coacció o la privació de la seva llibertat, tant si es produeix en la vida pública com en la privada.*

En aquesta mateixa Conferència s'explica que la violència contra les dones prové especialment de pautes culturals, concretament dels efectes perjudicials d'algunes pràctiques tradicionals o consuetudinàries i de tots els actes d'extremisme relacionats

amb la raça, el sexe, l'idioma o la religió que perpetuen la condició inferior que s'assigna a la dona en la família, el lloc de treball, la comunitat i la societat.

Aquest plantejament incorpora la dimensió de gènere i es parla, doncs, de **violència de gènere** per posar l'accent en el caràcter estructural d'aquesta violència i en la construcció social i cultural dels trets atribuïts als homes i les dones, que atorga a les diferències sexuals uns continguts basats en la desigualtat de poder entre homes i dones (Sau, 2000).

Aquest és el marc de representació present a la Unió Europea i a Espanya, a partir de l'aprovació de la Llei Integral. La violència física i psicològica s'entén com una forma de discriminació de gènere, com un reflex de les relacions de desigualtat que es donen en la família, i de manera més extensa en la comunitat. Els estereotips socials sostenen i perpetuen aquestes relacions de desigualtat i fan que la violència sigui acceptable per la societat. D'aquesta definició es desprèn que la violència de gènere pot tenir diverses manifestacions que inclouen la vida privada i la vida pública. No obstant això, la legislació espanyola només s'ocupa de la violència que té lloc en les relacions de parella.

3.2. Conceptualització segons la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista

A Catalunya, la Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista recupera l'expressió de **violència masclista**, entenent que el masclisme és el concepte que, de forma més general, defineix les conductes de domini, control i abús de poder dels homes sobre les dones. La llei amplia la concepció del fenomen incorporant les diverses formes i àmbits en què s'exerceix, tant en l'àmbit de la parella i de la família, com en el context laboral, social o comunitari.

La llei assenyalava les **situacions específiques** que poden comportar major vulnerabilitat per les dones, com són: la immigració, la prostitució, el fet de viure en l'àmbit rural, la transsexualitat, la discapacitat, el virus d'immunodeficiència humana, les mutilacions genitals, la pertinença a l'ètnia gitana, o el fet de trobar-se en Centres d'execució penal.

Violència Masclista (Títol I, Art. 1)

És la violència que s'exerceix contra les dones com a manifestació de la discriminació i de la situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de poder dels homes sobre les dones i que, produïda per mitjans físics, econòmics o psicològics, incloses les amenaces, les intimidacions i les coaccions, tingui com a resultat un dany o un patiment físic, sexual o psicològic, tant si es produeix en l'àmbit públic com en el privat.

Formes de violència masclista (Títol I, Art. 4)

La violència masclista es pot exercir d'alguna de les formes següents:

Violència física: comprèn qualsevol acte o omisió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

Violència psicològica: comprèn tota conducta o omisió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaçes, d'humiliació, de vexacions, d'exigència, d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

Violència sexual i abusos sexuals: comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

Violència econòmica: consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

La violència masclista **es pot exercir d'una manera puntual o d'una manera reiterada.**

Àmbits de la violència masclista (Títol I, Art. 5)

Violència en l'àmbit de la parella: Consisteix en la violència física, psicològica, sexual o econòmica exercida contra una dona i perpetrada per l'home que n'és o n'ha estat el cònjuge o per la persona que hi té o hi ha tingut relacions similars d'afectivitat.

Violència en l'àmbit familiar: Consisteix en la violència física, sexual, psicològica o econòmica exercida contra les dones i les menors d'edat en el sí de la família i perpetrada per membres de la mateixa família, en el marc de les relacions afectives i dels lligams de l'entorn familiar. No s'hi inclou la violència exercida en l'àmbit de la parella, definida en l'apartat primer.

Violència en l'àmbit laboral: Consisteix en la violència física, sexual o psicològica que es pot produir en el centre de treball i durant la jornada laboral, o fora del centre de treball i de l'horari laboral si té relació amb la feina, i que pot adoptar dues tipologies:

- **Assetjament per raó de sexe:** El constitueix un comportament no desitjat relacionat amb el sexe d'una persona en ocasió de l'accés al treball remunerat, la promoció en el lloc de treball, l'ocupació o la formació, que tingui com a propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat de les dones i de crear-los un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.
- **Assetjament sexual:** El constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'indole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte

d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.

Violència en l'àmbit social o comunitari, comprèn les manifestacions següents:

- **Agressions sexuals:** Consisteixen en l'ús de la violència física i sexual exercida contra les dones i les menors d'edat que està determinada per l'ús premeditat del sexe com a arma per a demostrar poder i abusar-ne.
- **Assetjament sexual:** El constitueix qualsevol comportament verbal, no verbal o físic no desitjat d'índole sexual que tingui com a objectiu o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una dona o de crear-li un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant, ofensiu o molest.
- **Tràfic i explotació sexual de dones i nenes:** El tràfic de dones i nenes amb finalitats d'explotació sexual és un fenomen transnacional que constitueix una greu vulneració dels drets humans i una forma de violència contra les dones.
- **Mutilació genital femenina o risc de patir-la:** Inclou qualsevol procediment que impliqui o pugui implicar una eliminació total o parcial dels genitals femenins o hi produeixi lesions, encara que hi hagi consentiment exprés o tàcit de la dona.
- **Matrimonis forçats:** Són els que es produeixen sense el consentiment vàlid de, com a mínim, una de les persones contraents, per la intervenció de terceres persones de l'entorn familiar (sovint els progenitors), que s'atorguen la facultat de decisió i pressionen perquè aquesta pràctica es produeixi, contravenint els requisits de la institució matrimonial que, segons la nostra legislació, no existeix sense consentiment, ni pot celebrar-se sota condició, termini o mode. És a dir, és el matrimoni en el qual almenys una de les parts no dona el seu consentiment de manera vàlida. Es considera que el consentiment es troba viciat quan no es dona de manera lliure i voluntària.
- **Violència derivada de conflictes armats:** Inclou totes les formes de violència contra les dones que es produeixen en aquestes situacions, com ara l'assassinat, la violació, l'esclavatge sexual, l'embaràs forçat, l'avortament forçat, l'esterilització forçada, la infecció intencionada de malalties, la tortura o els abusos sexuals.
- **Violència contra els drets sexuals i reproductius de les dones**, com ara els avortaments selectius i les esterilitzacions forçades.

Qualsevol altra forma anàloga que lesioni o sigui susceptible de lesionar la dignitat, la integritat o la llibertat de les dones.

4.COMPRENSIÓ DEL FENOMEN

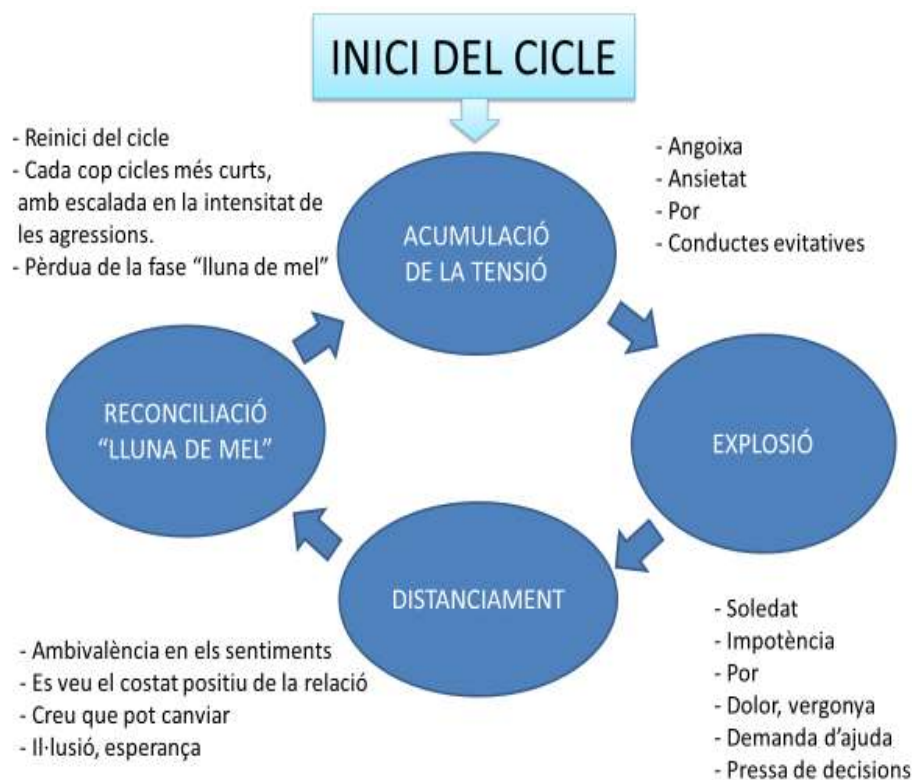
Les diferents formes de conceptualitzar la violència vers les dones no responen a simples qüestions terminològiques, sinó que són el resultat d'un esforç de comprensió del procés de la violència adreçat, sobretot, a dissenyar possibles estratègies des de les quals intervenir.

El model de comprensió més utilitzat i consensuat per analitzar la violència que té lloc en l'àmbit de la parella i la família és el del **"Cicle de la Violència"**, a partir del qual pren molta rellevància la idea de procés (Leonor Walker, 1989).

FASE D'ACUMULACIÓ DE TENSIÓ: Relació tensa i distant. Episodis cada cop més freqüents d'amenaçes, frecs, conflictes saturats d'ansietat i hostilitat.

FASE D'EXPLOSIÓ VIOLENTA: Descàrrega incontrolada de les tensions acumulades i les hostilitats latents, que poden expressar-se en agressions verbals, vexacions, cops, bufetades, pallisses...

FASE DE "LLUNA DE MEL": Desapareix la violència i la tensió. Estadi passatger on l'agressor utilitza la manipulació afectiva per què la dona no l'abandoni, amb expressions de penediment, justificacions, disculpes, regals i promeses de canvi.

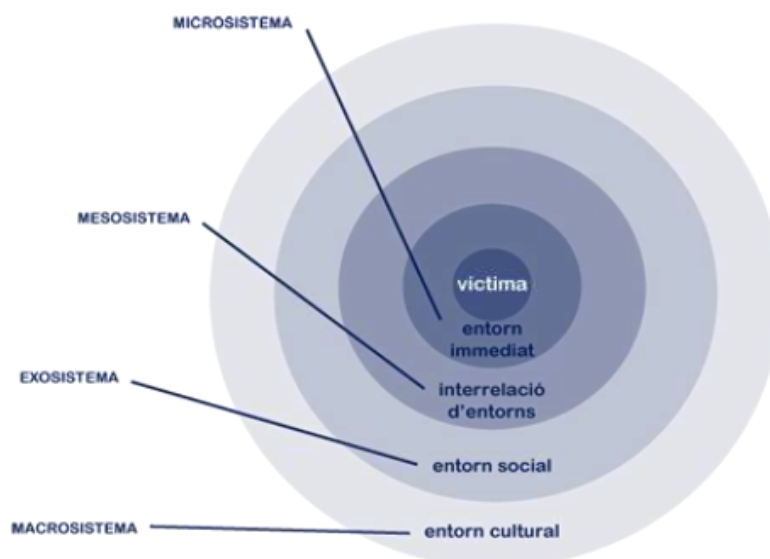
El cicle es repeteix cada vegada amb més freqüència, amb més gravetat i per motius més insignificants.

Cal reconèixer les importants aportacions del model del *Cicle de la Violència*, el qual permet entendre alguns comportaments de les dones que poden resultar aparentment incomprensibles, com és la dificultat per desvincular-se de l'agressor o el retorn amb ell. A més, entendre i tenir present aquest cicle pot possibilitar intervencions professionals més planificades i eficaces.

Val a dir, però, que aquest model explicatiu no dóna compte suficientment, de la dimensió pública o estructural del problema; minimitza la incidència de les macroestructures socioculturals sobre les què es construeixen les relacions interpersonals, en atorgar gairebé tot el protagonisme a la relació agressor-víctima, i on l'espai social és poc més que l'escenari on ressona i sobre el que repercuteix la violència interindividual.

Així mateix, aquesta mirada centrada en les característiques individuals i en la relació de parella, sovint ha anat acompanyada de la tendència a confondre factors de risc amb causes de la violència. L'alcoholisme, les addiccions o la pobresa són alguns d'aquests factors que actuen com a mites o creences i que assumeixen la funció de minimitzar el fenomen i d'invisibilitzar-lo com a problema social però, en cap cas, en són la causa. Per tal de defugir d'aquestes formes simplificadores d'explicar el fenomen a partir de la recerca d'un factor causal, resulta més oportú adoptar una perspectiva multidimensional i circular, com la que proposa el **model ecològic**¹, segons el qual la realitat familiar, la realitat social i la cultura s'organitzen com un tot, com un sistema compost per diferents subsistemes que s'articulen entre sí de manera dinàmica.

¹ Uri Bronfenbrenner (Bronfenbrenner, Urie. *La ecología del desarrollo humano*. Paidós. Barcelona, 1987)

El model està inspirat en la perspectiva ecològica del desenvolupament de la conducta humana que relaciona la persona amb el seu ambient i els seus entorns. Des d'aquesta perspectiva, es poden pensar accions a diferents nivells:

- Desvetllar els mites i estereotips culturals que serveixen de base a la violència i afavorir la igualtat de dones i homes.
- Conscienciar la comunitat sobre la violència masclista entesa com un problema social i implicar-la en la recerca de solucions.
- Promoure models alternatius de funcionament familiar, més democràtics i menys autoritaris.
- Disposar de legislació específica en matèria de violència masclista i aplicar-la adequadament.

5.MARC LEGAL EN RELACIÓ A LA VIOLÈNCIA VERS LES DONES

5.1.Àmbit Internacional

La Convenció sobre la eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (coneguda com "CEDAW" per les seves sigles en anglès), adoptada per l'Organització de Nacions Unides (en endavant, "ONU" o "Nacions Unides") en 1979 i firmada per Espanya al 1980 i ratificada posteriorment a l'any 1984, és un tractat internacional vinculant que obliga als estats a prendre les mesures necessàries per a garantir la igualtat, eliminant totes les discriminacions que pateixen les dones en qualsevol àmbit. Suposa una primera carta de drets humans de les dones, on es reconeix la desigualtat

existent entre homes i dones per raó de sexe, així com les discriminacions directes o indirectes que afecten a les dones en tots els àmbits o esferes de la societat.

En aquesta mateixa línia, la Conferència Mundial de Drets Humans celebrada a Viena l'any 1993 que va suposar un també reconeixement dels drets de les dones com a drets humans. Aquell mateix any es va aprovar a l'ONU la Declaració sobre la eliminació de la violència contra la dona, en la qual s'afirma que la violència vers les dones és un problema universal de la societat i significa un atemptat contra els drets fonamentals. Els articles 1 i 2 de la Declaració defineixen la violència vers les dones com “qualsevol acte de violència basat en la pertinença al sexe femení que tingui o pugui tenir com a conseqüència dany físic, sexual, psicològic o patiment per a la dona, incloent-hi amenaces, coacció o privació arbitrària de la llibertat, tant si es produeixen en l'àmbit públic com privat”.

Altres conferències mundials convocades per Nacions Unides han servit per atorgar al problema de la violència contra les dones un lloc preeminent en el debat polític i social de la Comunitat Internacional: Mèxic 1975, Copenhaguen 1980, Nairobi 1985, Beijing 1995 i Nova York 2000. També a l'any 1995, la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing (Declaració de Beijing) va ocupar-se de la violència contra les dones, senyalant que “la violència contra la dona és una manifestació de les relacions de poder històricament desiguals entre dones i homes, que han conduït a la dominació de la dona per l'home, la discriminació contra la dona, i a la interposició d'obstacles contra el seu ple desenvolupament”. Tanmateix, senyala que aquesta violència les afecta “al llarg del seu cicle vital”.

L'examen als cinc anys de la Declaració i Plataforma d'Acció de Beijing (Beijing + 5) demana als Governos que adoptin les mesures oportunes per eliminar la violència i la discriminació contra les dones, comeses per tota persona, organització o empresa, i que tipifiquin com a delictes totes les formes de violència contra les dones i les nenes.

La Resolució 61/143 (2006) de l'Assemblea General de Nacions Unides, sobre la Intensificació dels esforços per eliminar totes les formes de violència contra la dona adoptada per consens, reitera tots els compromisos internacionals dels Estats, entre ells l'obligació de promoure i protegir tots els drets humans i les llibertats fonamentals de la dona i la nena, i d'actuar amb la diligència deguda per prevenir i investigar actes de violència contra la dona i la nena, castigar els culpables i protegir a les víctimes.

5.2. Àmbit Europeu

El 1986, al Parlament Europeu, es planteja per primera vegada el problema de la violència contra les dones, mitjançant la Resolució sobre agressions a la dona.

El 1994, el Parlament Europeu adopta la Resolució sobre violacions de les llibertats i drets fonamental de les dones.

El 1997, s'impulsa la Iniciativa Daphne per donar suport als països perquè desenvolupin

programes d'acció comunitària adreçats a promoure mesures preventives per combatre la violència sobre les dones, els i les menors i els adolescents.

En l'àmbit europeu, la norma més rellevant en la matèria és el Conveni d'Istanbul, sobre prevenció i lluita contra la violència contra la dona i la violència domèstica, adoptat pel Consell d'Europa l'any 2011 i que va entrar en vigor de forma general i per a Espanya l'1 d'agost de 2014.

El Conveni d'Istanbul és un instrument summament important, ja que suposa el primer mecanisme jurídic vinculant a Europa per "protegir, prevenir, perseguir i eliminar totes les formes de violència contra les dones". A més es pot considerar un dels tractats internacional de major abast per fer front a aquesta greu violació dels drets humans, establint una tolerància zero pel que fa a la violència cap a la dona.

El Conveni en qüestió reconeix la violència masclista com una violació i vulneració dels drets humans i, per tant, es crea una responsabilitat vers els Estats Membres en cas de no actuar ni respondre de manera adequada enfront a aquest tipus de violència. En el Conveni s'estableixen les obligacions dels Estats en matèria de prevenció, protecció i persecució judicial, i consagra l'obligació internacional dels Estats de Diligència Deguda per "prevenir, investigar, castigar als quals cometen el delicte, protegir a les víctimes i reparar els danys".

Els objectius del present Conveni es troben esmentats al seu article 1, i són els següents:

- a) Protegir a les dones contra totes les formes de violència, i prevenir, perseguir i eliminar la violència contra les dones i la violència domèstica;
- b) Contribuir a eliminar tota forma de discriminació contra les dones i promoure la igualtat real entre dones i homes, inclosa mitjançant l'autonomia de les dones;
- c) Concebre un marc global, polítiques i mesures de protecció i assistència a totes les víctimes de violència contra les dones i la violència domèstica;

El Conveni preveu com a delicte totes les formes de violència contra la dona: la violència física, psicològica i sexual, inclosa la violació; la mutilació genital femenina, el matrimoni forçat, l'assetjament, l'avortament forçat i l'esterilització forçada. Això implica que els Estats hauran d'introduir en els seus sistemes jurídics aquests delictes.

La pràctica totalitat de les conductes incloses en el Conveni són perseguïdes en l'ordenament jurídic espanyol, tot i que no estan incloses ni referenciades al Codi Penal com a violències masclistes.

5.3. Àmbit Estatal

Les referències sobre la promoció de la igualtat de drets entre homes i dones no apareixen fins el reconeixement de la Constitució Espanyola de 1978.

Fins el Codi Penal (CP) de 1983, la relació conjugal en els maltractaments d'un home cap una dona es considerava una atenuant; serà amb el CP del 89 que apareix per primer cop el delictes de violència domèstica habitual. A partir d'aleshores i fins avui, la redacció dels delictes i les penes ha experimentat diverses reformes, incloent-hi la prohibició d'aproximar-se a la víctima, el reconeixement de la violència psicològica i els supòsits en que hagi finalitzat el vincle matrimonial o situació de convivència. A partir d'aquestes reformes, comencen a desencadenar-se una sèrie d'accions polítiques i propostes legislatives que permetran conèixer una nova pràctica jurídica en matèria de violència envers les dones.

A l'any 2002, el Consell de Ministres aprova per unanimitat la Carta de Drets dels ciutadans davant la Justícia, que reconeix el dret de la ciutadania a ser defensada de forma immediata i efectiva pels Jutjats i Tribunals, fent especial menció als casos de violència física o psicològica en l'àmbit familiar.

A l'any 2003 es produeix una important reforma amb la Llei 27/2003 reguladora de l'Ordre de Protecció que atorga a la víctima l'estatut integral de protecció que pot fer valer davant l'Administració. Aquesta protecció es duu a terme a través d'un procediment àgil i senzill, davant del tribunal d'instrucció, que habilita al jutjat a determinar una sèrie de mesures de naturalesa civil i penal.

5.3.1 Llei Orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere

Aquesta Llei suposa una fita sense precedents en el nostre ordenament jurídic. Implica el reconeixement legal de la violència de gènere com un problema social de gran rellevància i fa palès el compromís dels poders públics a intervenir de forma coordinada per la salvaguarda dels drets de les dones que en són víctimes. La llei estableix que totes les dones víctimes de violència de gènere han de rebre informació, assessorament i atenció integral adequada a la seva situació personal, i incloent-hi també l'atenció als/a les menors que es troben sota la pàtria potestat o la guarda i custòdia de la dona agredida.

La llei estableix que el subjecte passiu és la dona, però estableix la necessitat que es mantingui o s'hagi mantingut matrimoni o relació d'anàloga afectivitat, encara que sense convivència. L'Ordre de Protecció implica el reconeixement de la condició de víctima de violència de gènere a tots els efectes i permet a la dona gaudir de drets econòmics, laborals i de prestacions de la Seguretat Social previstos en la mateixa Llei.

- **Drets laborals i prestacions de la seguretat social.** Dret a la reducció o canvi de jornada, dret a la mobilitat geogràfica, excedència amb reserva de lloc i extinció del contracte sense preavís i per decisió de la treballadora, amb subsidi d'atur. Les treballadores per compte propi que cessin en la seva activitat per maltractament quedaran dispensades de cotitzar a la Seguretat Social durant sis mesos. Prioritat en els programes de formació ocupacional i inserció laboral, i bonificació de quotes de la Seguretat Social.

- **Drets econòmics.** Ajut econòmic de pagament únic quan existeixin dificultats raonades per a la inserció laboral. L'ORDRE ASC/342/2008, de 30 de juny, regula el procediment aplicable a la sol·licitud i concessió d'aquest ajut de pagament únic establert a l'article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. A banda, tenen accés a les altres prestacions econòmiques com la renda activa d'inserció i la renda mínima d'inserció. A més, accés prioritari a l'habitatge protegit i residències públiques per a gent gran.

La Llei també estableix el **dret de defensa i representació jurídica gratuïta i procurador/a** en tots els procediments judicials i administratius que tinguin causa directa o indirecta en la violència de gènere, amb independència de l'existència de recursos.

Amb la Llei Integral es crea la **Delegació Especial del Govern contra la Violència sobre la Dona**, encarregada de formular les polítiques públiques en relació a la violència de gènere, i també l'**Observatori Estatal de Violència sobre la Dona** a qui correspon l'assessorament, avaluació, col·laboració institucional, elaboració d'informes i estudis i la presentació de propostes d'actuació en matèria de violència de gènere. A més, les Forces i Cossos de Seguretat de l'Estat (i/o de les Comunitats Autònomes) passen a disposar de **Unitats Especialitzades** en la prevenció de la violència de gènere i en el control i execució de les mesures judicials adoptades pels Jutjats de Violència sobre la Dona, que es creen també a partir d'aquesta Llei.

5.3.2 Llei Orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal

Aquesta Llei Orgànica introdueix algunes modificacions per reforçar la protecció específica a les víctimes de violència masclista i de tracta d'éssers humans. Incorpora el gènere com a motiu de discriminació en l'agreujant de comissió del delictes. Tipifica com a delictes lleus determinades faltes en casos de violència de gènere, com: la falta d'injúria o vexació injusta de caràcter lleu, la falta d'amenaça de caràcter lleu i la falta de coacció de caràcter lleu. També introdueix nous tipus penals relacionats amb la violència de gènere, com el **delicte de fustigació** (es castiga la conducta de qui assetja a una persona de forma insistent i reiterada), el **delicte de "ciberassetjament"** (consistent en difondre, revelar o cedir a tercers imatges o gravacions audiovisuals d'una persona, sense la seva autorització, obtingudes en un domicili o lloc privat) i el **delicte de manipulació del funcionament normal dels dispositius tècnics** utilitzats per controlar el compliment de penes, mesures cautelars o de seguretat, com a modalitat del delicte de trencament de condemna.

5.3.3 Marc normatiu en relació a les dones immigrades víctimes de violència de gènere

Reial Decret 557/2011, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, després de la seva reforma per Llei Orgànica 2/2009.

D'acord amb aquesta legislació, les dones estrangeres víctimes de violència de gènere i els seus fills i/o filles menors d'edat que es trobin a Espanya en situació irregular podran obtenir **autorització de residència i treball per circumstàncies excepcionals**.

Amb l'ordre de Protecció, dictada per l'autoritat judicial competent en el marc del procés penal o bé informe del Ministeri Fiscal que indiqui l'existència d'indicis de violència de gènere, es concedirà d'ofici una autorització provisional de residència i treball. Per a la concessió definitiva de l'autorització de residència temporal per circumstàncies excepcionals es requerirà la sentència condemnatòria o resolució judicial de la què es dedueixi que la dona ha estat víctima de violència de gènere i amb la qual conclogui el procediment penal. El permís de residència per circumstàncies excepcionals tindrà una durada de 5 anys. En el cas que el procediment penal conclogui amb sentència no condemnatòria, es produirà l'automàtica pèrdua d'eficàcia de l'autorització provisional i, si s'escau, s'iniciarà o continuarà el procediment sancionador suspès.

5.3.4 Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la víctima del delict

Amb aquesta llei, com es recull al preàmbul, el que es pretén es crear una llei que estableixi l'estatut jurídic de la víctima del delict, així com donar una resposta per part dels poders públics més àmplia a les víctimes amb una finalitat reparadora i de minimitzar la victimització secundària. Amb aquest fins, s'estableix un catàleg dels drets processals i extra processals de totes les víctimes, tenint especial atenció a les víctimes especialment vulnerables.

Aquesta llei s'elabora i aprova com a conseqüència de la necessitat de transposició de la Directiva europea 2012/29/UE del Parlament Europeu i del Consell de 25 de octubre de 2012, per la qual s'estableixen normes mínimes sobre els drets, el suport i la protecció de les víctimes de delictes, i per la qual se substitueix la Decisió marc 2001/220 / JAI del Consell. Per a les víctimes amb especial vulnerabilitat, es pretén atorgar-les una protecció especial en aquest text mitjançant la transposició d'altres Directives recents: la Directiva 2011/92/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de desembre de 2011, relativa a la lluita contra els abusos sexuals i l'explotació sexual dels menors i la pornografia infantil, així com la Directiva 2011/36/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 5 abril de 2011, relativa a la prevenció i lluita contra la tracta d'éssers humans i a la protecció de les víctimes.

Es necessari explicar el concepte de víctima que utilitza la llei en qüestió. L'Estatut de la víctima del delict recull al seu article 2 el que entén com a víctima "tota persona física que hagi sofert un dany o un perjudici sobre la seva persona o patrimoni, en

especial lesions físiques o psíquiques, danys emocionals o perjudicis econòmics directament causats per la comissió d'un delictes", un concepte de víctima molt ampli, que dona peu a què la qualificació de víctima sigui extensible als fills i filles de dones que pateixen violència masclista. És a dir, es busca visibilitzar com a víctimes als i a les menors que es troben en un entorn de violència de gènere, per garantir-los l'accés als serveis d'assistència i suport, així com l'adopció de mesures de protecció.

Això implica que tots els drets de protecció, informació, suport, assistència i atenció estan reconeguts i són exigibles tant per les dones que han patit violència masclista com per els seus fills i filles.

Cal destacar els drets extraprocedimentals que preveu la Llei Orgànica 4/2015, de 27 d'abril, de l'estatut de la víctima de delictes, ja que regula mecanismes per a facilitar a la víctima l'exercici dels seus drets, agilitzant tràmits i informant en tot moment a la víctima. Es preveu també la notificació a la víctima de les resolucions de sobreseïment i arxiu del procés, amb possibilitat d'impugnar-les dins d'un termini de temps suficient des que li hagi estat comunicada la resolució. Finalment, entre d'altres mesures, també impulsa la tasca de les Oficines d'Assistència a les Víctimes del delictes.

5.3.5. Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a la adolescència

És una llei que modifica el sistema de protecció a la infància i adolescència i que augmenta la consideració vers la infància. Té en tot moment un paper central l'interès superior del i de la menor, un concepte que engloba una sèrie de criteris que cal mencionar i tenir presents:

- La satisfacció de les necessitats bàsiques
- La consideració dels seus desitjos, sentiments i opinions
- La conveniència que la seva vida i desenvolupament tingui lloc en un entorn familiar adequat i lliure de violència

Aquests criteris van correlacionats directament amb l'edat i la maduresa del i de la menor; la necessitat de garantir la igualtat i no discriminació tenint en compte l'especial vulnerabilitat; i l'estabilitat de les decisions que s'adoptin.

A més la Llei Orgànica 8/2015, de 22 de juliol, de modificació del sistema de protecció a la infància i a la adolescència remarca la importància de les garanties processals cap als i a les menors, en particular als drets a ser informada i escoltada en tot moment, i la intervenció de professionals ben formats i qualificats.

Concretament el dret del i de la menor a ser escoltada fa referència al fet que en tot moment la persona menor hagi de ser escoltada en l'àmbit familiar, judicial, sense discriminació d'edat, de diversitat funcional o qualsevol altra circumstància. Referent a això, es considerarà que el i la menor tindrà la maduresa suficient a partir dels 12 anys.

Pel que fa als menors i la violència masclista, cal mencionar que aquesta llei modifica certs articles de la Llei Orgànica 1/2004. El més important a destacar és la modificació de l'article 1.2, el qual incorpora als fills i filles menors d'edat o menors sota la tutela de dones que han patit violència de gènere com a víctimes de la violència de gènere. I conseqüentment obliga als jutges i jutgesses a pronunciar-se sobre les mesures de protecció que afecten als menors. També es clarifica el sistema de la suspensió de la pàtria potestat, la custòdia i el règim d'estància de l'home inculpat pel delictes de violència de gènere.

Per altra banda, no sent una modificació relacionada amb la violència de gènere tal i com l'entén la Llei Orgànica 1/2004 (violència física o psicològica exercida per la parella o ex parella) però sí que entraria dins del concepte de violència masclista tal i com l'entén la Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, s'estableix l'obligació de totes les persones que tinguin coneixement d'una situació relacionada amb delictes contra la llibertat i indemnitat sexual, tràfic d'éssers humans i explotació de menors de posar-ho en coneixement del Ministeri Fiscal.

5.4. Àmbit Autonòmic

La Llei Orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de Reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, estableix en l'article 19.1: "Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de llur personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i de tota mena de discriminació".

La llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix a l'art 2 f) la finalitat de la llei d'abordar, prevenir i eradicar, d'acord amb el que disposa la normativa vigent en la matèria, tot tipus de violència masclista contra dones i infants, i reconeix el deure dels poders públics de garantir el seu abordatge (art 3.3).

5.4.1 Llei 5/2008 del dret de les dones per a l'eradicació de la violència masclista

La Llei vol contribuir a fer visibles totes les formes en què s'exerceix la violència masclista i tots els àmbits en què es pot produir, tot abordant-la de manera integral. Dóna molta importància a la prevenció i estableix noves mesures adreçades a la sensibilització i la detecció precoç, per impulsar els canvis necessaris en la societat. Es tracta d'una llei de drets que, alhora, defineix i ordena la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral així com les competències dels diferents organismes públics, algunes d'especial interès pel món local i per a la cooperació i coordinació indispensables per a l'abordatge integral que es proposa.

Drets de les Dones

Totes les dones que es troben en situacions de violència masclista, i també llurs fills i filles dependents, que visquin o treballin a Catalunya i amb independència del veïnatge civil, la nacionalitat o la situació administrativa i personal, tenen garantits els drets que

aquesta llei els reconeix, sens perjudici del que estableix la legislació en matèria d'estrangeria i de l'exigència de determinats requisits per a les diferents prestacions i serveis. Les referències a les dones incloses en aquesta llei s'entén que inclouen també les nenes i les adolescents, llevat que s'indiqui altrament. Aquests drets es concreten en:

- **Dret a la protecció** integral, real i efectiva tant per mitjans tecnològics com per serveis policials o per qualsevol altre mitjà.
- **Dret a l'atenció i a l'assistència jurídiques**, que comprèn el dret a rebre tota la informació jurídica relacionada amb la situació de violència a través del Servei d'Atenció Telefònica Especialitzada de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral i els Serveis d'Orientació Jurídica, així com el dret als serveis d'assistència lletrada. L'atenció jurídica es reconeix també als i les menors perjudicats/des per la mort de la mare o per altres circumstàncies que impedeixin a la mare exercir les potestats que li són pròpies.
- **Dret a l'atenció i l'assistència sanitàries**, a través de la Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública i mitjançant un protocol específic per a totes les manifestacions de la violència masclista.
- **Drets econòmics:**
 - ✓ **Accés a l'habitatge**, mitjançant la concessió d'ajuts, sempre que s'estigui en situació de precarietat econòmica a causa de les violències o quan l'accés a l'habitatge sigui necessari per recuperar-se. Trobar-se en situació de violència masclista, acreditada mitjançant sentència, ordre de protecció o informe de la Inspecció de Treball i Seguretat Social és una circumstància que serà tinguda en compte per a l'accés als habitatges de promoció pública i per a la concessió d'una plaça en una residència pública per a gent gran. A més, les dones amb discapacitat tenen preferència en les ajudes públiques destinades a l'adaptació funcional de la llar.
 - ✓ **Renda mínima d'inserció**, d'acord amb els requisits establerts per la Llei 10/1997. Només es tenen en compte els ingressos i les rendes individuals de la dona.
 - ✓ **Prestacions d'urgència social**, establertes per la Llei 13/2006, per atendre situacions puntuals, urgents i bàsiques de subsistència com l'alimentació, el vestit i l'allotjament.
 - ✓ **Prestacions econòmiques extraordinàries**, adreçades a pal·liar situacions de necessitat personal avaluables i verificables, sempre amb informe previ dels organismes competents.
 - ✓ **Indemnitzacions**. Ajuts econòmics de pagament únic per a les dones que pateixin seqüeles, lesions corporals o danys en la salut física o psíquica de

caràcter greu. També es reconeixen aquests ajuts a favor dels fills i filles de víctimes mortals menors de vint-i-sis anys i que en depenguin econòmicament en el moment de la mort de la mare.

- ✓ **Ajuts escolars.** Les situacions de violència masclista són un factor qualificat en els ajuts de l'administració educativa. A l'efecte de determinar els requisits de necessitat econòmica, s'han de tenir en compte únicament les rendes o ingressos personals de la dona. L'administració educativa garantirà, en tot cas, l'escolarització immediata dels fills i filles en els supòsits de canvi de residència derivat d'actes violents.
- ✓ **Fons de garantia de pensions i prestacions,** per a les dones que tenen reconegut judicialment el dret a percebre pensions alimentàries i compensatòries, si hi ha constatació judicial d'incompliment i si aquest comporta una situació de precarietat econòmica.
- ✓ **Dones amb discapacitat i dones amb VIH.** Les dones en situacions de violència masclista amb un grau de discapacitat igual o superior al 33% i les dones amb VIH tenen dret a una millora econòmica o temporal dels drets econòmics esmentats.
- ✓ **Dret a l'ocupació i la formació ocupacional,** amb caràcter prioritari, per les dones que pateixen o han patit violència masclista amb l'objectiu d'afavorir la seva formació, inserció o reinserció laboral. Comprèn l'establiment de projectes específics per a l'accés a les tecnologies de la informació i la comunicació, subvencions a la contractació, signatura de convenis amb empreses i organitzacions sindicals per facilitar la reinserció laboral i l'establiment d'ajuts i mesures de suport per a les dones que es constitueixin en treballadores autònomes.
- **Dret a la recuperació social integral.** Les dones en situació de violència masclista tenen dret a l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació, a través dels serveis públics i gratuïts de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral. Mitjançant els serveis de la Xarxa es fa possible que les dones: rebin informació i assessorament sobre les actuacions que poden emprendre i els seus drets; coneguin els serveis als quals es poden dirigir, accedeixin als diferents recursos d'allotjament, recuperin la seva salut física i/o psicològica, assoleixin la seva formació, inserció o reinserció laboral al llarg de tot el seu itinerari. El dret d'accés a la Xarxa es reconeix també als seus fills i filles dependents.

Competències dels Municipis

Pel que fa als municipis, la llei estableix les següents competències:

- a) **Programar, prestar i gestionar els serveis d'informació i atenció a les dones** i efectuar la derivació als diferents serveis en els termes especificats per aquesta llei.

b) **Prestar o gestionar altres serveis de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral**, d'acord amb el que s'estableixi per mitjà d'un conveni amb l'Administració de la Generalitat.

c) Col·laborar en la **gestió de les prestacions econòmiques i les subvencions** que aquesta llei estableix.

d) Complir totes les altres funcions establertes per aquesta llei que, en raó de les competències respectives, els correspongui assumir amb relació a les dones que pateixen o han patit violència masclista.

e) Complir les altres competències atribuïdes per disposició legal.

Els municipis amb una població inferior a 20.000 habitants poden delegar llurs competències a una mancomunitat de municipis o a altres ens locals.

5.4.2 Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes

La Llei 17/2015, de 21 juliol, d'igualtat efectiva entre homes i dones és una llei la qual pretén assolir una igualtat efectiva real, reconeixen que avui en dia encara hi ha una sèrie de desigualtat de drets, de polítiques, econòmiques i culturals entre homes i dones per raó de sexe. A més, com a l'article 1.2 apartat f) de la mateixa llei preveu, una de les finalitats de la norma es "abordar, prevenir i eradicar, d'acord amb el que disposa la normativa vigent en la matèria, tot tipus de violència masclista contra dones i infants", establint aquest objectiu com a principi rector de les actuacions dels poders públics. La llei d'igualtat també recull la voluntat d'impulsar i fomentar la prevenció i accions de prevenció vers la violència masclista. Un altra de les mesures que recull aquesta llei es la incorporació obligatòria de activitats i actuacions dirigides a prevenir la violència masclista en l'àmbit educatiu.

6.5. Normativa Local

La Carta Europea per la Igualtat d'homes i dones a l'àmbit local de 2006 reconeix el paper clau dels Governos Locals i el seu compromís a instaurar i a reforçar polítiques i accions contra la violència de gènere (art 22).

També, la Llei 5/ 2008, del Dret de les Dones a l'eradicació de la violència masclista, reconeix en el seu preàmbul: "Cal reconèixer, alhora, la importància històrica i el caràcter innovador i exemplar de les actuacions polítiques dels ens locals en l'abordatge del fenomen, des de la responsabilitat pública. Els ens locals i supralocals han estat pioners en el desplegament de mesures i serveis d'informació, atenció o suport a les dones en situacions de violència, han construït espais de coordinació amb el món associatiu i han establert protocols d'actuació conjunta que han inspirat bona part dels continguts d'aquest text legal."

Així mateix, en el seu Article 64.2, situa: 2. “Els municipis tenen la competència per a crear, programar, prestar i gestionar els serveis d’informació i atenció a les dones. També poden prestar i gestionar els serveis de la competència de la Generalitat d’acord amb els instruments i en els termes que estableix el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, aprovat pel Decret legislatiu 2/2003, del 28 d’abril. Els municipis han d’establir per reglament la distribució territorial, el règim de prestació, l’organització i la dotació d’aquests serveis”.

6. MODEL D’INTERVENCIÓ

6.1. Abordatge Integral

La Llei 5/2008, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, i també la Llei estatal, incideixen en la necessitat d’intervenir de forma integral. Per això, cal desenvolupar mesures respecte a la prevenció i la sensibilització social, de detecció de la violència masclista, així com d’atenció, assistència, protecció i recuperació de les dones.

- **Prevenció:** el conjunt d’accions encaminades a evitar o reduir la incidència de la problemàtica de la violència masclista, per mitjà de la reducció dels factors de risc, impedit-ne així la normalització, i les encaminades a sensibilitzar la ciutadania en el sentit que cap forma de violència no és justificable ni tolerable. Aquestes actuacions tenen com objectiu modificar els mites, els models, els prejudicis i les conductes en relació a les dones i la violència masclista, i han de recollir els elements següents:
 - Presentar el fenomen com a multidimensional.
 - Emmarcar el problema en la distribució desigual de poder entre dones i homes.
 - Visibilitzar els models agressius vinculats a la masculinitat tradicional i les conductes passives o subordinades tradicionalment vinculades a la feminitat.
 - Diferenciar l’origen i les causes de la violència masclista dels problemes afegits que puguin afectar els agressors (toxicomanies, alteracions mentals...) i de determinats nivells culturals, estatus socioeconòmic i procedència cultural.
 - Presentar les dones que han patit violència com a persones que poden activar els recursos propis i superar aquestes situacions.
- **Detecció:** la posada en funcionament de diferents instruments teòrics i tècnics que permetin identificar i fer visible la problemàtica de la violència masclista, tant si apareix de forma precoç com de forma estable, i que permetin també conèixer les situacions en les quals s’ha d’intervenir, per tal d’evitar-ne el desenvolupament i la

cronicitat. En aquest nivell, és bàsic visibilitzar totes les possibles vies d'accés al circuit i disposar d'elements per diferenciar els casos urgents i els no urgents.

En aquests nivells de prevenció i detecció, l'**àmbit educatiu** pren una rellevància especial, considerant la **coeducació** com un instrument clau per construir una societat sense subordinacions culturals i socials entre dones i homes. Aquesta acció coeducadora ha de tenir caràcter permanent i transversal en l'acció de govern del departament o àrea competent en matèria educativa. Cal incorporar els principis de la coeducació en els llibres de text i altres materials curriculars, i és cabdal que les persones professionals de l'educació tinguin formació específica en matèria de violència masclista.

També els **mitjans de comunicació** han d'incorporar criteris orientadors per tal que el tractament i els continguts no incitin, justifiquin o banalitzin la violència masclista, ni reproduïxin missatges sexistes o misògins.

- **Atenció:** el conjunt d'accions destinades a una persona perquè pugui superar les situacions i les conseqüències generades per l'abús en els àmbits personal, familiar i social, tot garantint-ne la seguretat i facilitant-li la informació necessària sobre els recursos i/o els procediments perquè pugui resoldre la situació.

Cal vetllar per què, tant les habilitats personals i professionals dels equips, com els instruments tècnics imprescindibles, facilitin una atenció de qualitat i evitin la victimització secundària. Els circuits han d'estar preparats per donar resposta no únicament a les situacions urgents per fets ja consumats, sinó a les situacions en què també cal intervenir de forma ràpida o precoç per evitar una situació de violència més greu.

- **Recuperació i reparació:** s'entén per recuperació l'etapa del cicle personal i social que fa una dona que ha viscut situacions de violència, en la qual es produeix el restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda. Aquest procés no té una durada definida, sinó que està relacionat amb el dany patit, la cronicitat de l'abús, la capacitat de resiliència de la persona, i altres característiques personals i factors externs que poden facilitar o dificultar el procés de recuperació. La reparació fa referència al conjunt de mesures jurídiques, econòmiques, laborals, socials, sanitàries, educatives i altres, preses pels diversos organismes i agents implicats en la intervenció, que contribueixen al restabliment dels àmbits danyats per la situació viscuda.

L'atenció i la recuperació comporten l'accés de les dones a una sèrie de drets, i de serveis públics.

6.2.Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral

Per tal de desenvolupar aquest model d'intervenció integral i donar respostes àgils, properes, coordinades i adequades a les necessitats i els processos de les dones, la llei catalana (art. 54) defineix la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral, integrada per:

- a) Servei d'Atenció Telefònica Especialitzada.
- b) Serveis d'Informació i Atenció a les Dones.
- c) Serveis d'atenció i acolliment d'urgències.
- d) Serveis d'acolliment i recuperació.
- e) Serveis d'acolliment substitutori de la llar.
- f) Serveis d'intervenció especialitzada.
- g) Serveis tècnics de punt de trobada.
- h) Serveis d'atenció a la víctima del delictes.
- i) Serveis d'atenció policial.
- j) Altres serveis que es considerin necessaris.

Tot i que la major part d'aquests serveis no són de competència municipal, a excepció dels serveis d'informació i atenció a les dones i els serveis d'atenció policial local, és important conèixer la seva existència i finalitat per tal de poder informar i oferir a la dona els recursos que s'adeqüin a les seves necessitats.

En el municipi, però, són altres els serveis que intervenen directa o indirectament en l'atenció i recuperació de les dones, o en els nivells de prevenció i detecció, i que formen, o haurien de formar, part dels **circuits d'actuació**:

- Àrea d'Igualtat/dones: personal especialitzat en polítiques d'igualtat de gènere.
- Serveis Socials: unitats bàsiques d'atenció primària, serveis socials especialitzats, serveis a la infància...
- Àmbit Sanitari: Centres d'assistència primària, Centres de salut mental (adults, infantils), hospitals, salut sexual i reproductiva, serveis per drogodependències, departament de salut pública...
- Cossos Policials: Policia local, Mossos d'Esquadra.
- Àmbit Judicial: jutjats, metges i metgesses forenses, fiscalia, col·legi d'advocats i advocades...
- Àmbit Educatiu: departament d'educació, Centres d'educació primària i secundària, Centres de recursos pedagògics, educació en el lleure...
- Altres àmbits o departaments: Promoció Econòmica, Habitatge, Cultura, Immigració, Mediació Cultural...

Així mateix, sabem que les dones no s'adrecen exclusivament al sector formal per demanar informació o ajut, sinó que, sovint, compten amb el suport d'associacions o d'altres membres de la comunitat que podrien estar legitimades a participar en el circuit o en un procés de protocol·lització.

6.3.Principis orientadors en les intervencions dels poders públics

Destaquem alguns dels criteris d'actuació assenyalats per la Llei catalana (art.7):

- El compromís amb l'efectivitat del dret de no-discriminació de les dones.
- La consideració de tots els danys que les dones, els i les menors pateixen com a conseqüència de la violència masclista.
- La transversalitat de les mesures, de manera que cada agent de la xarxa ha de definir accions específiques des del seu àmbit d'intervenció, d'acord amb models d'intervenció globals.
- La consideració de les particularitats territorials, culturals, religioses, personals, socioeconòmiques i sexuals de la diversitat de les dones en situació de violència masclista.
- L'evitació de la victimització secundària de les dones i l'establiment de mesures que impedeixin la reproducció o la perpetuació dels estereotips sexistes.
- El compromís de totes les persones professionals que atenen les dones en situacions de violència de disposar de la deguda capacitat i formació especialitzada.
- El foment dels instruments de col·laboració i cooperació entre les distintes administracions públiques per a l'eradicació de la violència masclista.
- El foment dels instruments de participació i col·laboració amb les organitzacions socials, en especial les de dones.
- La necessitat de la celeritat de les intervencions, per tal de possibilitar una adequada atenció i evitar l'increment de la victimització.
- La limitació de qualsevol procés de mediació familiar si hi ha implicada una dona que ha patit o pateix qualsevol forma de violència masclista en l'àmbit de la parella o el familiar.

D'altra banda, l'experiència ens indica que la dona que ha patit una situació de violència masclista és també una **dona supervivent** amb habilitats i capacitats preservades que li permeten actuar com a subjecte i dirigir la seva pròpia vida. Però passar de viure la violència a exercir el control de la seva vida requereix d'un procés previ de reconeixement de la seva situació i de presa de decisions, més o menys lent i difícil, que necessàriament ha de recórrer per sí mateixa. L'equip professional pot acompanyar, proporcionar protecció i suport, però **no decidir per ella**.

Si la persona professional veu la dona que viu violència com a víctima, la seva intervenció contribuirà a la perpetuació d'aquest rol. En canvi, si a més de reconèixer i entendre les conseqüències de la violència viscuda per la dona, s'identifiquen i estimulen aquelles capacitats, habilitats, aptituds i actituds que la poden ajudar a guanyar progressivament majors quotes d'autonomia i control de la seva vida, el/la professional amb la seva intervenció estarà contribuint a l'**apoderament de la dona**, és a dir, li estarà donant poder de decisió i control sobre allò que li afecta.

De vegades, aquest posicionament és difícil per la persona professional ja que suposa respectar les decisions de la dona encara que des de la valoració professional es consideri que no són les adequades. Sovint, aquests tipus de decisions són viscudes com un fracàs que porta a la persona professional a qüestionar-se la seva intervenció. D'altra banda, aquest posicionament professional implica respectar el ritme i el temps que cada dona necessita en el seu procés de sortida i recuperació de la situació de violència. Un procés que acostuma a tenir alts i baixos, passos enrere i passos endavant i que, sovint, és més lent del que desitja la persona professional.

Des d'aquest enfocament, la intervenció professional s'ha de caracteritzar per:

- Escoltar i contenir.
- Acompanyar en el procés de presa de decisions.
- Activar, sempre que calgui, els recursos existents per a la protecció i per a l'autonomia de la dona en cada moment del seu procés.
- Protegir, en compliment de la llei:
 - L'obligació d'intervenció i comunicació de totes les persones professionals a què fa referència l'article 11 de la Llei 5/2008.
 - Quan les decisions o el comportament de la dona vulneren els drets d'altres persones, per exemple, de fills i filles.
 - Actuant d'ofici quan hi ha prou indicis que la dona pot estar en perill i "sense forces" per buscar alternatives o aprofitar les que se li ofereixen.

La persona professional ha d'evitar sobreactuar, activant recursos i fent derivacions que no es corresponen al moment i la decisió de la dona. Aquesta reacció sol ser una resposta a la pròpia angoixa. En aquest sentit, és important tenir present que les situacions de violència masclista solen mobilitzar sentiments i vivències que dificulten la intervenció, i a més, la complexitat del problema evidencia que no pot ser abordat en solitari.

Per això, és cabdal que en la intervenció, a més de disposar d'espais de supervisió externa, es treballi en equip i es pugui contrastar amb altres professionals (del propi

servei o d'altres serveis) les actuacions que es realitzen, així com extreure criteris comuns d'intervenció, garantint una anàlisi interdisciplinària.

6.4. Treball en Xarxa

Entendre que el treball en xarxa no és una opció sinó un requisit, és fonamental per abordar la problemàtica de la violència masclista.

Perquè el treball en xarxa sigui veritablement efectiu, cal que la xarxa s'organitzi a partir del lloc central que ocupa la persona subjecte de la intervenció. Així, treballar en xarxa suposa alguna cosa més que el que habitualment entenem per coordinació i va més enllà del fet de disposar d'uns bons procediments de derivació, tot i que aquests també són necessaris.

El treball en xarxa exigeix un pacte previ entre els actors implicats sobre la necessitat d'escollir aquest model i el compromís per part dels mateixos d'adoptar una posició ètica davant les dificultats, que aposta per abordar-les en lloc d'obviar-les o negar-les. Tenint en compte la magnitud de la problemàtica amb la què es treballa i les implicacions personals que aquesta comporta, a les que ja hem fet referència, la xarxa esdevé l'espai i el mitjà idoni on expressar aquestes dificultats i buscar alternatives compartides. El treball en xarxa implica per les persones professionals l'acceptació d'un nou saber compartit.

La xarxa és, doncs, un espai de coordinació i d'intercanvi interdisciplinari i interinstitucional, que es constitueix en el marc des del qual plantejar les accions d'atenció, prevenció, sensibilització, formació, investigació... i totes aquelles que es considerin oportunes per millorar les estratègies d'abordatge de la violència de gènere i donar compliment als objectius establerts en la normativa vigent. La xarxa esdevé el punt de referència per als professionals i per la població en general. En el municipi, aquest treball en xarxa pren normalment forma en les comissions de seguiment del circuit d'actuació.

Treballar en xarxa ofereix la possibilitat de formar part d'un sistema de relacions on qui participa pot:

- Compartir conceptes, informació, experiències, recursos...
- Delimitar competències i funcions, sistematitzar l'actuació dels diferents serveis implicats i del conjunt.
- Crear i estendre pel conjunt del territori canals estables de coordinació.
- Prendre decisions més fàcilment sobre possibles accions a emprendre i sobre noves línies d'intervenció a explorar.
- Elaborar i compartir eines i metodologies de coordinació, d'intervenció, de seguiment i d'avaluació.
- Reflexionar conjuntament i generar coneixement.
- Millorar la seva formació especialitzada.
- Trencar estereotips i mites respecte a d'altres professionals, serveis o

- institucions i fer una revisió crítica de la pròpia tasca professional.
- Donar i rebre suport.

La creació d'una xarxa interdisciplinària ha de permetre a les persones professionals establir un espai de relació i d'intercanvi, en un ambient de confiança i de col·laboració mútua. Però també, treballar en xarxa suposa prendre consciència i entrar en contacte amb les dificultats de coordinació, la carència de recursos, els límits de la pròpia intervenció, les diferents percepcions de la problemàtica, i totes les qüestions derivades de la complexitat de la problemàtica de la violència de gènere i del seu abordatge.

Requeriments de la xarxa de coordinació

L'activació i bon funcionament de qualsevol circuit d'actuació requereix de la coordinació dels recursos disponibles, però, sobretot, depèn de les persones que formen part de la xarxa i que intervenen des dels diferents serveis, de la seva relació flexible amb el circuit, i del grau de legitimació per actuar.

▪ Legitimitat institucional i compromís formal

El treball en xarxa per a l'abordatge de la violència de gènere i el bon funcionament d'un circuit només és possible si hi ha un reconeixement de la interdependència entre professionals, serveis i institucions. És important que l'equip professional "s'autoritzi a sí mateix" a assumir aquest compromís col·lectiu però, encara ho és més, que s'expliciti la voluntat de cooperació interdepartamental i interinstitucional i el compromís formal de difondre, conèixer i aplicar el protocol, contribuir al bon funcionament del circuit i assumir els acords presos en el marc de la xarxa de coordinació.

▪ Voluntat política i assignació de recursos

Cal disposar no només del consentiment institucional per part de les persones responsables de la xarxa (personal polític i directiu) sinó que també cal una assignació, a llarg termini, de recursos que assegurin la continuïtat del projecte. En cas contrari, la perspectiva del circuit com activitat "voluntària i subsidiària" fa que normalment les persones que en formen part siguin aquelles que tenen un alt grau de compromís davant la problemàtica de la violència masclista però, alhora, pot facilitar l'esgotament i l'abandonament després d'un cert temps.

▪ Participació i consens

Les propostes de coordinació i els protocols d'actuació han de ser el resultat del treball conjunt d'agents i serveis implicats en tots els nivells d'intervenció en violència masclista. Aquests agents i serveis han de participar i consensuar la definició, tant del marc conceptual i comprensiu del fenomen de la violència de gènere, com dels criteris unívocs i coherents respecte a la intervenció en la matèria.

- **Flexibilitat i adaptabilitat**

Els protocols i els circuits han de ser entesos com a mapes orientadors que faciliten itineraris flexibles i adaptables a les diferents situacions. Per això, és necessari reconèixer els límits d'aquests instruments i el seu necessari caràcter realista i canviant, tenint en compte, tant les diferents necessitats, com els recursos disponibles.

- **Compromís per actuar coordinadament i compartir informació**

Una bona coordinació exigeix la creació d'un marc de treball que identifiqui clarament quina és la contribució de cada agent i com aquesta contribució repercuteix en l'esquema general de la xarxa o d'un determinat procés de treball. L'existència de protocols comuns fa disminuir les comunicacions informals, i obre la porta cap a la institucionalització de procediments el compliment dels quals és exigible.

D'altra banda, per poder fer ús dels recursos és imprescindible que la informació relativa als mateixos sigui accessible a totes les agències implicades. Pel que fa al traspàs de la informació personal generada de la gestió de l'expedient d'una dona, aquest ha de ser regulat mitjançant codis de tractament de la informació com a part de l'adopció del protocol.

6.5. Protecció de dades

El capítol VIII del Protocol Marc concreta les finalitats i especifica els usos del tractament de les dades personals de les dones que es troben en situació de violència masclista ateses pels diferents serveis.

Consideracions generals

Amb relació a Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista²:

- Article 11.1: *“totes les persones professionals, especialment les professionals de la salut, dels serveis socials i de l'educació, han d'intervenir obligatòriament quan tinguin coneixement d'una situació de risc o d'una evidència fonamentada de violència masclista, d'acord amb els protocols específics i en coordinació amb els serveis de la Xarxa d'atenció i recuperació integral”.*
- Article 78: *“les administracions públiques competents s'han de cedir mútuament les dades de caràcter personal necessàries, amb la finalitat de gestionar adequadament els serveis de la Xarxa d'atenció i recuperació integral i les prestacions econòmiques previstes per aquesta Llei, i també d'altres que s'estableixin per llei i que estiguin relacionades amb la violència masclista”. A més, estableix que “a aquest efecte s'ha de crear un fitxer específic que ha d'ésser regulat per reglament”.*

² Vegeu DOGC núm. 5123, de 2 de maig de 2008.

- Article 85: regula els protocols per a una intervenció coordinada contra la violència masclista i concretament en el punt 2.b recull l'obligació d'establir els mecanismes de coordinació i cooperació que permetin una transmissió d'informació continuada i fluida entre els organismes implicats.

Amb relació a la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD)³ i reglaments associats:

- Es parteix de la base que tota la informació sobre persones físiques concretes està protegida per la LOPD, així com pel seu reglament. Segons la LOPD, són dades de caràcter personal *“qualsevol informació referent a persones físiques identificades o identificables”* (art. 3a). El RLOPD hi afegeix *“qualsevol informació numèrica, alfabètica, gràfica, fotogràfica, acústica o de qualsevol altre tipus que concerneix persones físiques identificades o identificables”* (art. 5.1f).
- Cal entendre per tractament de dades *“les operacions i els procediments tècnics de caràcter automatitzat o no, que permetin recollir, gravar, conservar, elaborar, modificar, bloquejar i cancel·lar, així com les cessions de dades que derivin de comunicacions, consultes, interconnexions i transferències”* (art. 3c). Així, doncs, el tractament de dades recull el que se'n diu el cicle de vida de les dades: recollida, ús de les dades, cessió o comunicació i conservació.

Per tant:

- Sempre cal respectar el dret a la informació i demanar el consentiment exprés i per escrit per al traspàs o cessió de dades, donat que tractem amb dades d'alt nivell de protecció.
- Tota informació que cedim, sigui pel canal que sigui, podrà ser utilitzada pel receptor/a i haurà de ser adequada d'acord amb la finalitat que persegueix.
- S'entén com a cessió *“qualsevol revelació de dades efectuada a una persona diferent de la persona interessada o persona titular de les dades”*.

REALITZAR UNA GESTIÓ ADEQUADA DE LES DADES: QUATRE PASSOS

Segons la llei, es poden cedir sempre que sigui per a la **“gestió adequada”** dels serveis de la Xarxa d'atenció i recuperació integral. Gestió adequada no és un concepte ambigu, sinó que s'ha definit de forma clara, en aquests quatre passos:

- 1) Com a recomanació: sempre que la pròpia persona interessada pugui cedir les seves dades, ha de ser ella qui ho faci. També cal cuidar molt els canals per on s'efectua la cessió, així com les persones mitjanceres (per qüestions de tutela o de traducció).

³ Vegeu BOE núm. 298, de 14 de desembre de 1999.

- 2) Cal identificar en la TAULA 1 els agents i destinataris siguin serveis públics (amb els serveis privats haurà de cedir les dades la persona interessada, mitjançant informes o d'altres)
- 3) Cal identificar en la IMATGE 1, la finalitat i funció de la cessió de dades que es vol dur a terme
- 4) Cal identificar en la IMATGE 2, les dades específiques que segons la Llei i aquest capítol es poden cedir.

TAULA 1. EMISSORS I RECEPTORS

Agents emissors i receptors responsables de la cessió de dades⁴

Els agents emissors i receptors responsables de la cessió de dades pertanyen als recursos i serveis públics, tant de la Xarxa d'atenció i recuperació integral (definida a l'art. 54 de la Llei 5/2008) com d'altres recursos implicats en la prevenció, la detecció, l'atenció i la recuperació de les diferents administracions públiques.

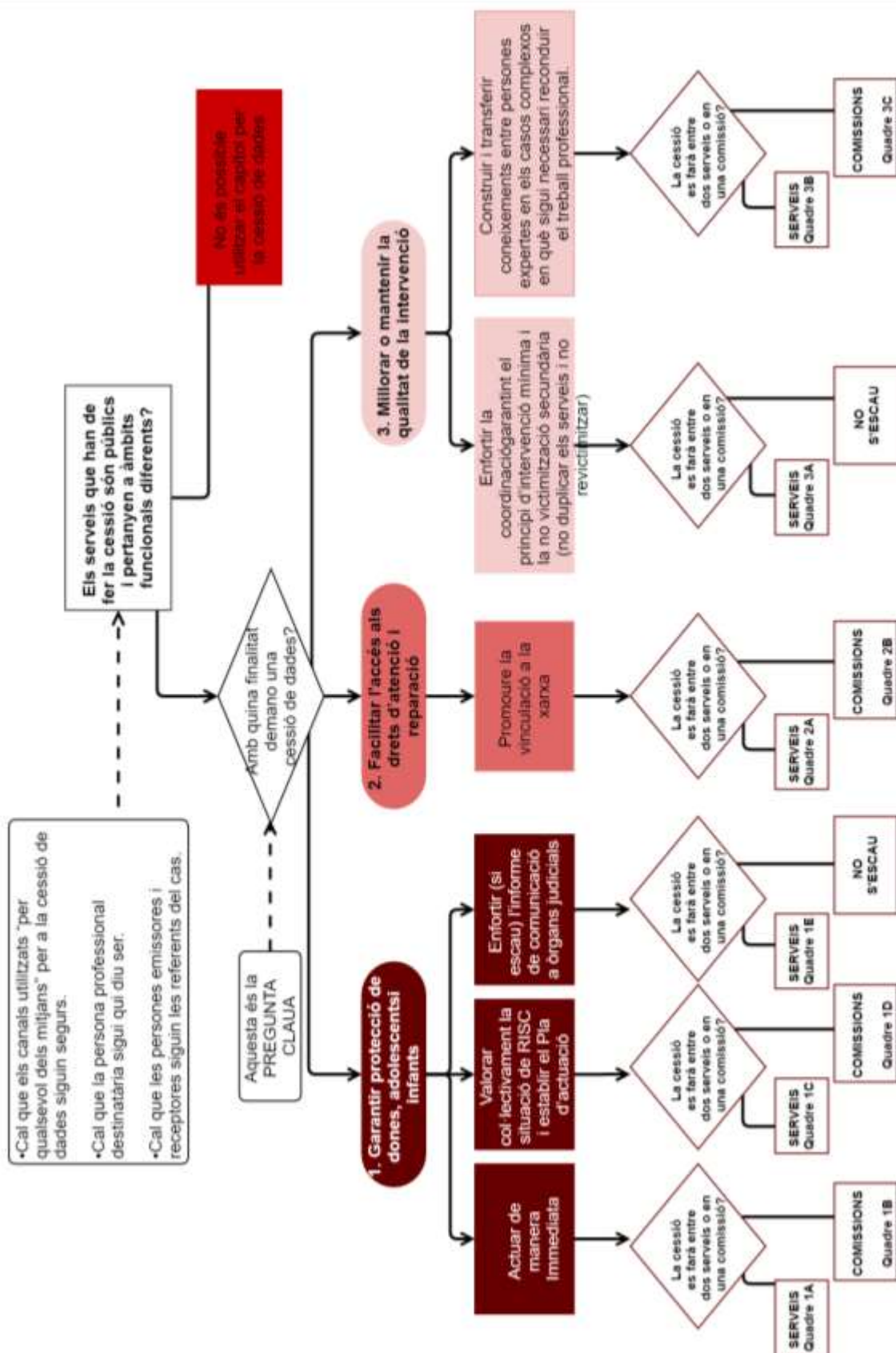
Les persones que faciliten o reben les dades han de ser sempre les referents de cada cas i han d'estar degudament identificades. Aquestes persones treballen en recursos que pertanyen a diferents serveis de diversos àmbits funcionals. Els recursos concrets s'han de recollir en els diversos protocols territorials.

- Serveis específics d'atenció a les dones
- Serveis de l'àmbit social
- Serveis sanitaris
- Serveis de seguretat
- Serveis d'execució penal
- Serveis judicials
- Serveis de l'àmbit educatiu
- Serveis ocupacionals
-

IMATGE 1. FINALITAT I FUNCIONS

Un cop identificats les recomanacions i els agents i destinataris, cal tenir molt clar amb quina finalitat i funció se cediran les dades (ja que en funció d'aquests criteris se'n podran cedir unes o altres) i en quin espai (entre dos serveis o en comissió). Cal, doncs, seguir el fluxograma de cessió de dades i determinar-ho. Segons el codi del fluxograma, cal buscar les dades exactes que es poden sol·licitar o cedir.

⁴Per veure amb més detall: Consultar Protocol marc per una intervenció coordinada contra la violència masclista (pàg. 60- 64).

TAULA 2. DADES A CEDIR

FINALITAT 1: GARANTIR LA PROTECCIÓ DE DONES, ADOLESCENTS I INFANTS

1A	Les que calguin per garantir la integritat de les dones i les seves filles i fills. La comunicació es farà com a mínim als cossos i forces de seguretat i a l'òrgan judicial. Es recomana: nom i cognoms, adreça, telèfon, valoració de la urgència, demanda de la dona, valoració de risc, intervenció feta, derivació, si s'ha interposat denúncia i si hi ha ordre de protecció
1B	Les que calguin per garantir la integritat de les dones i les seves filles i fills. Es recomana les mateixes que en el cas 1A.
1C	Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. Nom i cognoms del presumpte maltractador. La valoració global del risc. Assistència o vinculació al recurs. Només la valoració d'aquells indicadors de risc que siguin rellevants per al cas tractat, que, en cas de violència masclista en l'àmbit de la parella, podrien ser alguns dels que figuren a l'annex III del capítol VII sobre Cessió de dades del Protocol Marc.
1D	Les mateixes dades que en el cas 1C
1E	Dades contingudes en el model d'informe de comunicació a Fiscalia del mateix centre/servei/protocol. En cas que no n'hi hagi, es proposen unes dades mínimes contingudes a l'annex III del capítol VII sobre Cessió de dades del Protocol Marc. S'ha d'informar la dona, l'adolescent o l'infant de la comunicació als òrgans judicials.

FINALITAT 2: FACILITAR L'ACCÉS ALS DRETS D'ATENCIÓ I REPARACIÓ

2A	Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. Si ha arribat el recurs o no.
2B	Les mateixes dades que en el cas 2A

FINALITAT 3: MILLORAR O MANTENIR LA QUALITAT DE LA INTERVENCIÓ

3A	Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o nen/a. Filles/fills a càrrec. Telèfon de contacte. Demanda. Motiu de derivació. Intervenció feta. Professional/s de referència del servei derivador. Si caldrà fer un seguiment o coordinacions posteriors.
3B	Nom i cognoms de la dona, l'adolescent o infant. Intervenció feta per cada un dels serveis.
3C	

1.1 Valoració del risc

El RVD-BCN és la eina que ajuda els i les professionals que atenen dones que viuen situacions de violència masclista a valorar el risc que a curt termini es produeixin actes violents greus per part de la seva parella o ex parella.

Perquè es necessita un instrument de valoració del risc que:

- Sigui compartit entre els diferents serveis que intervenen en un cas determinat, de manera que a igual informació igual valoració.
- Elimini la subjectivitat professional per valorar el risc, però al mateix temps permeti adequar aquesta valoració a la singularitat de determinats casos.
- La reavaluació sigui una de les seves característiques definitòries.
- Incorpori factors de vulnerabilitat i de percepció de la dona.
- Incorpori la funció d'alerta davant circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur.

1. Objectiu

Proporcionar als i les professionals que atenen dones que viuen situacions de violència masclista una eina que els ajudi a valorar el risc que a curt termini es produeixin actes violents greus per part de la seva parella o ex parella.

2. Característiques

- Incorpora factors de risc contrastats i vàlids per valorar la probabilitat i immediatesa del risc que es produeixin actes violents.
- Té un caràcter indicatiu i no pas probatori. Ajuda el o la professional a valorar el risc que es produeixin actes violents.

3. Funcions

- Valorar el risc.
- Registrar quina actuació es du a terme en funció de la valoració del risc actual existent.
- Alertar sobre possibles circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur.

4. Quan cal utilitzar l'RVD-BCN

- Quan el o la professional té coneixement que la dona viu una situació de violència o ella mateixa ho expressa.
- Sempre que es modifiquin les circumstàncies de la situació en què es troba la dona i que puguin fer variar el risc de violència.
- Preventivament cada 3 mesos.

5. Quan no cal utilitzar l'RVD-BCN

- Quan ja hi ha una valoració actual del risc i no disposem d'informació addicional.
(Per exemple: la dona té protecció policial les 24 hores per mandat judicial; quan ja hi ha un altre servei que ha aplicat el protocol en l'últim mes i les circumstàncies no han canviat des d'aleshores, etc.).
- L'agressor es troba ingressat a presó sense permisos, llevat que:
 - Hi hagi la possibilitat que pugui induir l'agressió a través de tercers (família o d'altres).
 - Estigui prevista la sortida de la presó (permisos o sortida definitiva) i calgui activar la funció d'alerta de l'RVD-BCN.

6. Estructura

6.1 Valoració del risc

- **Llista de factors de risc:** s'han seleccionat un total de 16 factors de risc amb tres opcions de resposta ("sí", "no" i "es desconeix"). Estan agrupats en cinc categories:

1. Història de conducta violenta del presumpte maltractador
2. Amenaces i/o abusos greus contra la dona
3. Circumstàncies agreujants
4. Factors de vulnerabilitat de la dona
5. Percepció de la situació de risc per part de la dona

La suma de respostes afirmatives indica un nivell de risc segons els intervals definits a l'RVD-BCN:

1. Risc baix (d'1 a 7 punts)
2. Risc mitjà (8 o 9 punts)
3. Alt risc (de 10 a 16 punts)

- **Quantitat de factors de risc sobre els quals es disposa d'informació:** aquest protocol és útil si es disposa d'informació de 7 factors de risc o més. En el cas contrari es recomana no fer valoracions definitives fins a completar el nombre mínim de factors de risc esmentats.

- **Presència d'altres factors de risc clau** per valorar el risc que el o la professional troba a faltar a la llista anterior: hi ha factors de risc que, tot i ser importants, es donen solament en alguns casos, motiu pel qual s'ha desestimat incorporar-los a la llista, però sí que cal tenir-los en compte a l'hora de fer la valoració final del risc existent.

Per exemple:

- *Està embarassada en el moment de fer aquesta valoració.*
- *Hi ha indicis que la parella o ex parella té intenció de matar-la.*

6.2 Descripció de l'actuació realitzada en funció del risc

Breu descripció de la intervenció duta a terme directament vinculada a la valoració del risc.

6.3 Circumstàncies previsibles que poden augmentar el nivell de risc en el futur (alerta)

Per exemple: l'agressor surt de la presó (per permisos o sortida definitiva), l'agressor torna del país d'origen o d'altres destinacions, etc.

7. Metodologia

- Ha d'emplenar el formulari el o la professional que està atenent la dona.
- Ho ha de fer a partir de la informació que li proporciona la mateixa dona i, si hi té accés, també a partir de la informació que li proporcionen altres serveis i la documentació disponible (sentències judicials, etc.).
- Les preguntes no s'han de formular com si es tractés de l'administració d'un qüestionari. Sovint la dona proporciona informació útil de manera espontània, o bé és el o la professional qui pregunta a la dona d'una manera flexible i en el moment oportú en el context d'una entrevista, o, segons el tipus de servei que es tracti i com es trobi la dona, en el decurs de varies entrevistes.
- No està dissenyat com un qüestionari que la dona pugui emplenar directament.

7.XARXA LOCAL

La **XARXA LOCAL D'ACTUACIÓ EN VIOLÈNCIA VERS LES DONES DE SANT JUST DESVERN** està formada per tots els serveis i institucions que poden intervenir, en qualsevol dels nivells que operen en l'abordatge integral abans descrit, amb major o menor grau d'implicació i que, conjuntament, conformen el circuit d'actuació i contribueixen al tractament i la prevenció de la violència masclista.

Xarxa Local

La Xarxa Local de Sant Just Desvern està integrada pel Consell Municipal de les Dones, format pel president o la presidenta del Consell, el vice-president o la vice-presidenta, regidores de la Corporació Municipal, dones representants dels grups o entitats de dones del poble, dones representants de grups polítics, de consells sectorials de la població, d'entitats sindicals, veïnals, culturals, esportives, d'associacions de mares i pares, i cíviqes en general. Així com també els centres educatius públics (escoles Canigó, Montseny, Montserrat, l'Institut Sant Just i l'escola bressol Marrecs) i l'escola concertada Madre Sacramento, la Xarxa educativa 0-6, l'Espai Lila del Casal de Joves, l'Àrea bàsica de Salut i les entitats JustDona, Dona i Empresa.

7.1.Comissió Tècnica

La xarxa local es fa operativa mitjançant una **Comissió Tècnica** que representa l'òrgan tècnic responsable de dinamitzar la xarxa i de realitzar el seguiment del funcionament del protocol, així com d'impulsar les millores necessàries perquè tant la xarxa com el protocol s'adaptin a les necessitats i a la realitat canviant del municipi. La Comissió Tècnica és, doncs, el nucli

impulsor i organitzatiu de la xarxa, responsable de mantenir la voluntat de cooperació interdepartamental i interinstitucional.

La Comissió Tècnica ha de dur a terme les intervencions següents:

1. Mantenir espais de coordinació periòdics, tenint en compte els recursos disponibles i el diferent grau d'implicació de serveis i institucions en el tractament de les situacions de violència masclista.
2. Complir els acords presos en el marc de la Comissió i contribuir activament a millorar el protocol.
3. Compartir la informació necessària, i prèviament acordada, que permeti evitar la victimització secundària de les dones, avaluar el treball dut a terme a la xarxa en l'aplicació del protocol, i conèixer la dimensió real de la situació al municipi.
4. Promoure la utilització dels formularis de coordinació consensuats amb aquesta finalitat, a fi de simplificar la transmissió de la informació entre professionals.
5. Adquirir la formació específica necessària i promoure la capacitat dels professionals dels equips per garantir l'òptima aplicació del protocol.
6. Desenvolupar, en funció de les necessitats detectades, els plans i/o els circuits d'atenció específics que complementin aquest protocol.

La Comissió Tècnica **es reuneix dues vegades l'any**; per avaluar el funcionament de la xarxa, l'aplicació del protocol i el seguiment de les intervencions conjuntes dutes a terme i/o de planificació de les actuacions anuals a desenvolupar des dels diversos serveis que conformen la xarxa. És important que a aquestes reunions hi assisteixi, al menys, una persona representant de cadascun dels serveis i institucions de la xarxa. Tanmateix, en funció de possibles temàtiques a treballar, es pot decidir una participació diferent i/o es poden constituir comissions específiques que siguin operatives d'acord amb els objectius establerts.

Pel que fa al **Seguiment de Casos** les reunions es portem a terme, preferentment, pels/per les professionals dels serveis implicats en l'atenció dels casos que s'hagin de treballar a cada sessió. En principi, aquestes reunions es convocaran sempre que siguin necessàries per garantir el treball coordinat i/o per donar resposta a situacions d'urgència.

Els objectius d'aquestes reunions són:

- Establir una coordinació regular de caràcter pràctic basant-se en casos concrets entre diferents serveis o persones implicades en l'atenció i recuperació.
- Evitar la re-victimització de les dones ateses.
- Crear un espai per canalitzar dubtes i inseguretats relatives a l'actuació de les persones professionals, compartir punts de vista i consensuar estratègies i plans de treball conjunts per abordar els casos.

A cada reunió se'n farà una acta de la sessió i es presentaran els casos que s'hagin de treballar en xarxa a partir de les fitxes de seguiment individual.

La Comissió Tècnica està coordinada **per l'Àrea de Benestar Social** que assumeix les

funcions de:

- Assegurar un espai de trobada idoni i dotat dels recursos necessaris pel bon desenvolupament de les reunions.
- Gestionar les convocatòries i proposar l'ordre del dia.
- Conduir les reunions.
- Promoure la reflexió sobre la coordinació professional i proposar, si s'escau, estratègies de millora.
- Facilitar informació, recursos i documents de treball que permetin intercanviar coneixements, criteris i experiències.
- Donar suport als diferents serveis i vetllar pel bon funcionament de les Comissions.

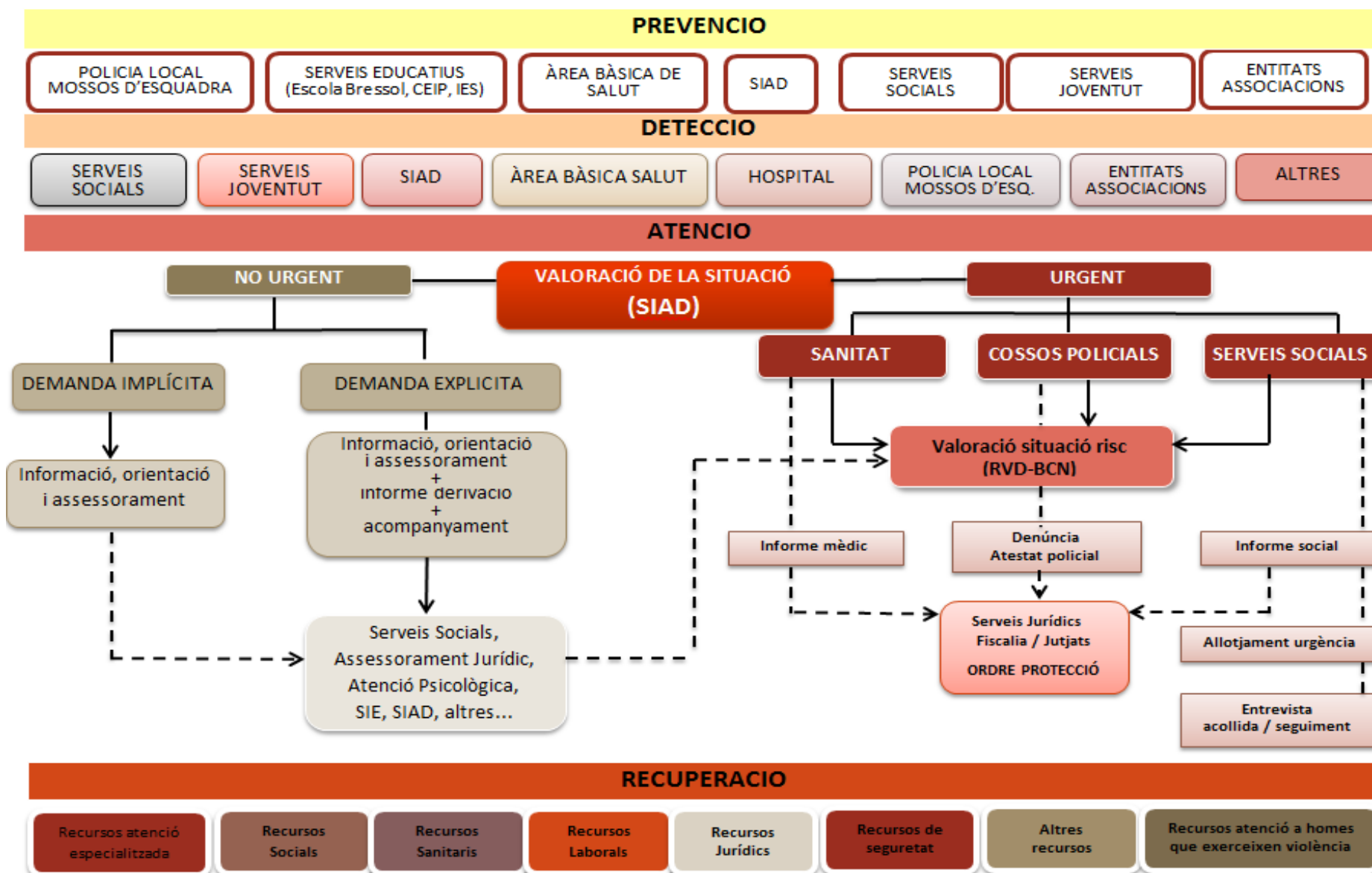
Pel que fa a l'avaluació del protocol, i als diferents projectes o actuacions que es desenvolupin, s'aplicaran un seguit d'indicadors quantitatius alguns dels quals requereixen del compromís de tots els serveis per recollir la informació:

- Nombre de reunions portades a terme per la xarxa
- Nombre de professionals que han participat a les reunions.
- Nombre d'activitats de sensibilització i prevenció realitzades.
- Nombre de víctimes ateses per serveis.
- Nombre de casos treballats en xarxa.
- Nombre d'activitats de formació realitzades.

Caldrà també dissenyar algun indicador qualitatiu que permeti avaluar possibles punts febles de l'aplicació del protocol. En una primera fase, aquesta informació es recollirà en forma de text lliure, en les actes de les reunions de Seguiment de Cassos o de les sessions plenàries. Posteriorment, es pensarà en un possible indicador adequat per al tractament d'aquesta informació.

L'avaluació del protocol es farà de forma anual i s'elaborarà una memòria que reculli totes les activitats realitzades des de la xarxa, que es presentarà a tots els seus membres.

CIRCUIT D'ACTUACIÓ EN SITUACIONS DE VIOLÈNCIES MASCLISTES

8.CIRCUIT LOCAL D'ACTUACIÓ

El circuit d'actuació és la representació gràfica del model d'intervenció consensuat, en aquest cas, el model integral. El diagrama de fluxos permet identificar els serveis que intervenen en els diferents nivells o eixos d'actuació i quina és la successió d'actes a emprendre en funció de les possibles situacions que es presentin.

El circuit fa visible la necessitat de treballar en xarxa, a partir de la suma dels recursos i serveis que hi ha disponibles en els diferents àmbits. En aquest marc tenen sentit els termes derivació/acompanyament que ha de permetre una atenció de qualitat i no victimitzadora com a garant de la possibilitat d'iniciar el procés recuperació.

Val a dir que les limitacions pròpies d'un diagrama d'aquestes característiques impedeix mostrar detalladament les intervencions de cada servei, les quals queden descrites en els apartats dels diferents àmbits.

- La **prevenció**, situada en primer lloc, esdevé l'eix bàsic d'actuació per intervenir proactivament. Prevenir proactivament va més enllà de les recomanacions que es puguin donar com a reacció a una situació de violència per tal d'evitar la seva cronicitat. Implica actuar quan encara no s'han manifestat les situacions d'abús, mitjançant l'ús d'estratègies de sensibilització i d'altres accions que permetin reduir els factors de risc.
- L'eix de la **detecció** especifica els diversos recursos (incloent-hi les entitats i grups de dones), que tenen o poden tenir un paper rellevant com a porta d'entrada al circuit. Els indicadors de risc, adequats als diferents àmbits en què es pot produir la violència masclista, permeten identificar i fer visible tant les situacions consumades de violència masclista, com les situacions de risc. Aquest procés d'identificació permet iniciar les accions necessàries per tal d'evitar el desenvolupament de la violència o la seva cronicitat.
- L'eix de l'**atenció**, reflecteix la resposta que cal donar als casos de fets consumats de violència física i/o sexual greus -catalogats com a "Urgents"- però també en tots aquells altres casos que, o bé no s'identifiquen com a situacions de violència, o bé hi ha una baixa percepció de risc. En tot cas, cal reflectir la importància d'aquest tipus d'intervenció a priori "no urgent", que ha de facilitar la identificació de necessitats de les dones en situació de violència o en situació de risc, per tal que la demanda d'ajuda implícita esdevingui una demanda explícita, sempre a partir del reconeixement i del respecte cap a la presa de decisions de les dones que es troben en aquest procés.

El diagrama mostra que l'abordatge des de la perspectiva jurídica no és suficient per si mateixa si no va acompanyada d'altres intervencions. La denúncia, la comunicació a fiscalia o la sol·licitud d'ordre de protecció formen part del conjunt d'instruments que es poden utilitzar, però no han de configurar el centre de les intervencions contra la violència masclista.

- L'eix de la **recuperació** inclou tots aquells recursos i serveis que, en nivells i moments diferents, faciliten el procés de recuperació de les dones en situació de violència, així com

els diversos instruments de reparació que s'hi destinen (laborals, socials, jurídics, educatius, etc.). En definitiva, la reparació esdevé la manera en què el conjunt d'actors socials contribueix al procés de recuperació de les dones que es troben o s'han trobat en situacions de violència.

9.PROTOCOLS D'ACTUACIÓ EN ELS DIFERENTS ÀMBITS PROFESSIONALS

9.1.Cossos de seguretat

9.1.1 Mossos d'Esquadra

Dades del Servei	Nom del Servei: ABP ESPLUGUES DE LLOBREGAT Adreça: c/Laureà Miró, 80 Telèfon: 934139900 Correu electrònic: itpg31716@gencat.cat Grup d'Atenció a la Víctima (GAV)
Descripció del servei	Prevenició i detecció, atenció a la víctima (informació i assessorament), seguiment i protecció, intervenció policial
Actuacions en casos de violència masclista	
Prevenició i sensibilització	-Presentacions (xerrades) -Participació en circuits territorials, taules locals i comarcals, així com en comissions específiques. -Formació interna.
Detecció	A través de: -Patrulles de proximitat/seguretat ciutadana -112 telèfon d'emergències -Denúncia -Circuits territorials
Atenció	-Assessorament i informació (drets, procediment judicial, serveis específics, etc.) -Recollida denúncia(OAC) -Mesures d'autoprotecció -Seguiment de les víctimes, de l'Ordre de Protecció (OP) i de mesures penals. -Protecció policial a la víctima, quan sigui necessari -Acompanyament -Gestió d'acolliment d'urgència
Recuperació	Seguiment de les víctimes

Coordinació / Derivació	Serveis Socials, Policia Local, servei d'acollida d'urgència, OAVD de Justícia, Jutjat, ABS, Hospitals.
--------------------------------	---

9.1.2 Policia Local

Dades del Servei	C/ Can Padroseta, s/n 08960 Sant Just Desvern Tlf. 93 480 48 48
Descripció del servei	El servei policial del Pamirc es troba especialitzat en dos àmbits d'intervenció, el comunitari i l'assistencial (violència de gènere, domèstica, ordres de protecció, menors, gent gran, hàbits de risc, conductual, etc). Respecte a la violència masclista, l'objectiu de la Policia Local de Sant Just, com del propi servei policial del Pamirc, és la protecció integral de les víctimes mitjançant funcions policials (proactives i reactives) que permetin la detecció d'aquelles relacions interpersonals no igualitàries i abusives des d'una perspectiva de gènere i en base als següents indicadors: 1-El relat de la víctima, com també el de familiars. 2-La detecció de possibles lesions físiques en la víctima, com també la verbalització d'agressions anteriors. 3-Les manifestacions d'emocions negatives de por/pànic per part de la víctima en relació al victimari. 4-La informació de situacions de risc o violència masclista i de gènere a través de la "xarxa comunitària" (coneguts de la víctima, veïnat, establiments públics - especialment farmàcies, fleques-, etc.). 5-La narració per part de la víctima d'altres tipus de violència masclista i de gènere de tipus psíquica/moral, econòmica, etc. 6-La detecció d'altres conductes penalment punibles per part del victimari, com ara: 7.1-Amenaces, coaccions, desqualificacions, ridiculització, etc., a la víctima per part de l'agressor. 7.2-Conductes assetjadores i de persecució per part del victimari a la víctima (tipus penal propi). 7.3-Conductes de control (trucades, missatges, whatsApp, etc) per part de l'agressor a la víctima. -7.4-Rols i conductes de desigualtat i discriminació a la parella, com també en el sí de la família, etc.
	1-Atenció policial personalitzada a la víctima i menors/gent gran de la unitat familiar afectada per la

Actuacions en casos de violència masclista	violència masclista i de gènere. 2-Escolta activa del relat vivencial de la víctima i del seu entorn de família extensa, recollida de dades, inspecció ocular al lloc dels fets, etc. 3-Actuació policial “d’ofici” en correlacionar-se la conducta del victimari com a acció punible penalment. 4-Protecció efectiva de la víctima i menors/gent gran per part dels cossos policials (detenció de l’agressor, instrucció de diligències judicials, etc.) 5-Oferiment a la víctima de recursos d’acompanyament i recuperació personal al seu abast des de l’àmbit de l’acció social. 6-Oferiment a la víctima, i família extensa si és el cas, el registre i donada d’alta com a usuari/a de l’aplicació mòbil “APP de Seguretat Ciutadana de Sant Just Desvern” que permet una comunicació immediata entre la víctima/família extensa i la Policia Local de Sant Just Desvern en casos d’emergència. 7-Ajuda a la víctima per a la presa de decisió i interposició de denúncia. 8-Derivació al “Circuit Local d’assistència a la dona maltractada” dels Serveis Socials de l’Ajuntament de Sant Just Desvern.
Recursos	Recursos de la Policia Local de Sant Just Desvern: 1-Patrulles de servei. 2-Servei del Pamirc, especialitzat en els dos àmbits d’intervenció abans esmentats. 3-APP de Seguretat Ciutadana de Sant Just Desvern. 4-Mossos d’Esquadra. 5-Institut Català de la Dona. 6-Acció Social dels Serveis Socials i l’ASP de l’Ajuntament de Sant Just Desvern.
Coordinació / Derivació	-Serveis Socials de l’Ajuntament de Sant Just Desvern i ASP. -Mossos d’Esquadra.
Base de dades	La base de dades que utilitzem es el programa SIP, de la policia de la Generalitat-Mossos d’Esquadra .
Protecció de dades	En cas de violència masclista i de gènere, la Policia Local de Sant Just Desvern, com d’altres Polícies Locals, confeccionem d’ofici manifestació/minuta/diligència de les actuacions dutes a terme per part dels propis Agents actuants de Policia, les quals estan sotmeses al principi de confidencialitat. Que les esmentades diligències les lliurem, juntament amb el detingut (agressor), a la Comissaria de Mossos

	d'Esquadra de referència. En el nostre cas, territorialment ens correspon la Comissaria de Mossos d'Esplugues de Llobregat, els quals són responsables de la instrucció del corresponent atestat policial per violència masclista i de gènere. No utilitzem, per tant, cap full específic de protecció de dades en les nostres declaracions/minutes/manifestacions, etc., com a Agents actuants.
Prevenició, Detecció, Atenció i recuperació	La Policia Local de Sant Just Desvern, com el servei del Pamirc, treballem en les àrees de prevenició, detecció, atenció i protecció policial de la víctima i entorn familiar, tal com ja se n'ha fet esment, fent-ho en coordinació amb els Serveis Socials i ASP de l'Ajuntament de Sant Just Desvern, així com també amb la Comissaria de Mossos d'Esquadra d'Esplugues de Llobregat.

9.2.Sanitat

9.2.1 CAP (Centre d'Atenció Primària)

Dades del Servei	Nom del Servei: CAP Sant Just Adreça: Industria s/n Telèfon: 93 4700689 Correu electrònic:acmargosàmbitcp.catsalut.net
Professional/s de referència en el Circuit	Ana Celia Marcos Gil Treballadora social
Descripció del servei	Centre d'Atenció de salut sanitària del municipi. ICS. CATSALUT Atenció per a problemes de salut en general. Servei de atenció a la dona : ASSIR Servei d'atenció a la infància : pediatria
Prevenició i sensibilització	A través dels problemes de salut es pot arribar a detectar dificultats i conflictes de parella ,etc. Es tracta de sensibilitzar i prevenir conflictes greus quan es manifesten de forma psicossomàtica.
Detecció	Es detecta a les consultes de metge, infermeres, ginecologia i treball social. Diagnòstics de maltractament físic i psíquics manifestos També es detecten per a símptomes de salut, ansietat, mals de caps repetitius, etc.

Atenció	Assistència a la dona. Suport contenciós i assessorament . Treball per a apoderar a la dona. Part de lesions, si cal.
Recuperació	Es treballa coordinats amb els recursos del ajuntament i les entitats socials
Coordinació / Derivació	Circuit d'atenció a la dona Hospitals d'aguts Entitats socials diverses
Recollida d'informació	Historia clínica compartida

Diagrama del circuit intern i coordinacions amb altre serveis

DONA ASSISTEIX AL CAP DE FORMA DIRECTA O PER DERIVACIÓ DE POLICIA LOCAL, MOSSOS D'ESQUADRA, ETC.
UNA VEGADA VISITADA, FET EL PART DE LESIONS, O SIMPLEMENT A TRAVÉS DE L' ESCOLTA ACTIVA ES TREBALLA AMB LA DONA LA POSSIBLE DENUNCIA I ES DERIVA AL CIRCUIT D'ATENCIÓ A LA DONA DEL MUNICIPI I ALTRES RECURSOS ADEQUATS.

9.2.2 Hospital Moisès Broggi

En el moment que qualsevol professional del Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi detecta una possible situació de maltractament s'inicia el procediment d'actuació (o per activació externa: serveis socials, atenció primària de salut...)

Es realitza el triatge per personal d'infermeria i es contacta amb el metge assistencial per tal d'intentar prioritzar l'assistència mèdica. Es cerca un lloc adequat a les necessitats, respectant al màxim possible la intimitat i confidencialitat.

Es realitza l'assistència sanitària i paral·lelament una IC a Treball Social (TS).

Iniciem la intervenció social segons sigui presencial (en el horari d'atenció de TS) o contacte telefònic (quan l'atenció s'ha produït fora de l'horari d'atenció de TS: caps de setmana, festius...). Veure diagrama de flux annex.

A tenir en compte en ambdues intervencions: protecció de la persona, si hi ha existència de menors, relació i/o convivència amb l'agressor, independència econòmica, existència d'episodis anteriors, realització de denuncia o no, antecedents psiquiàtrics, vinculació prèvia a la xarxa d'atenció de comunitària (serveis socials, atenció primària de salut...).

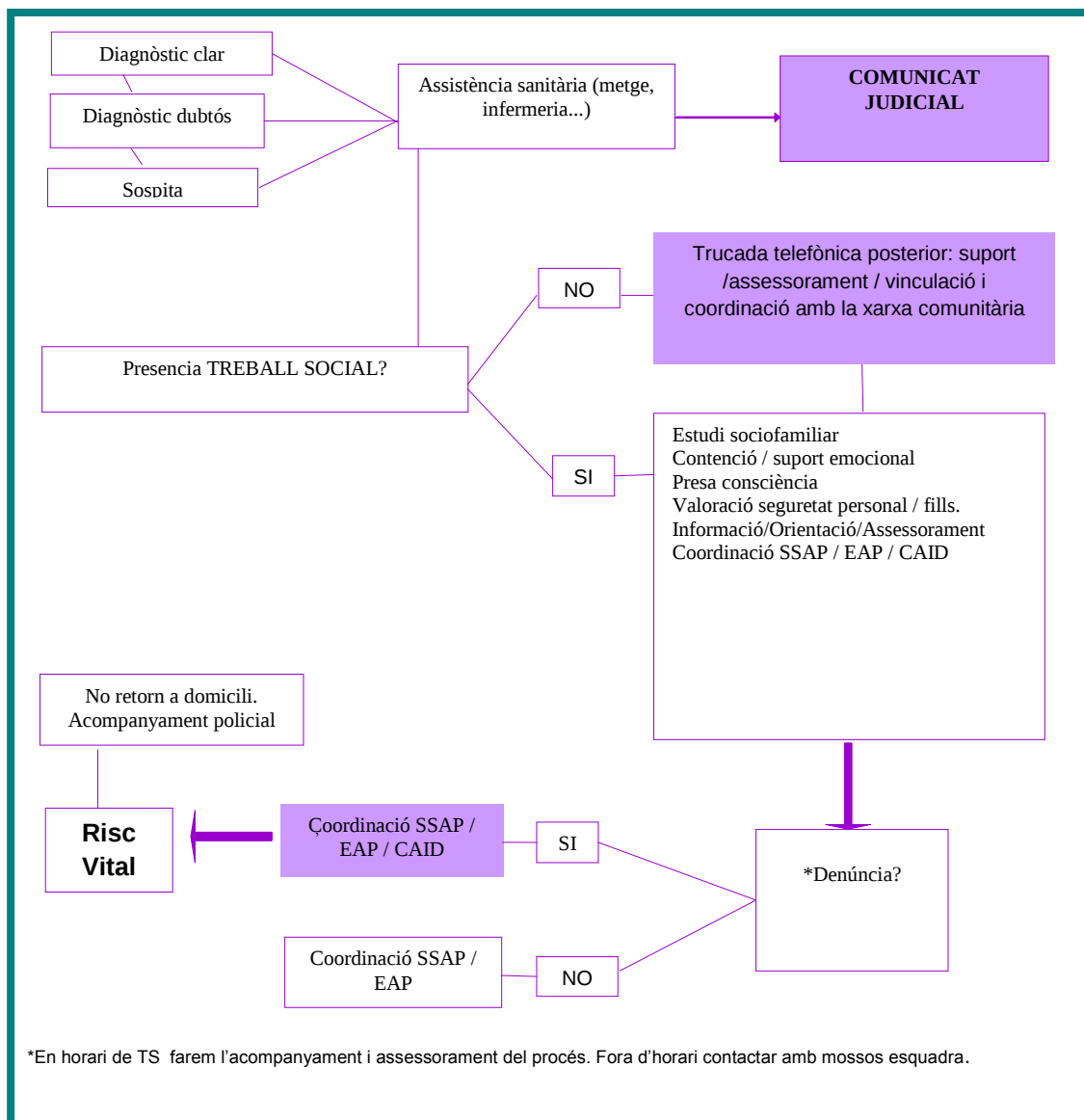
Informem a **TOTES LES PERSONES** ateses que contactarem amb els serveis comunitaris (socials i salut).

En cas de confirmació per part de la pacient o, sospita del professional acompanyada de lesions, **s'omple obligatòriament** el COMUNICAT JUDICIAL, que es enviat al jutjat corresponent. En el Document de Comunicat Judicial s'especifica quin tipus de maltractament s'ha produït: maltracta / violència de gènere / agressió sexual, agressió, segons es constati.

Una vegada finalitzada l'assistència, es procedirà de manera habitual segons sigui el destí del pacient:

- Alta a domicili
- Derivació a d'altres centres
- Derivació per part de Treball social als dispositius de la xarxa d'atenció social.

Actuació de Treball social al Hospital de Sant Joan Despí. Moisès Broggi:

9.3. Serveis Socials

9.3.1 Serveis Socials d'Atenció Primària

SERVEI	SERVEIS SOCIALS D'ATENCIÓ PRIMÀRIA DE SANT JUST DESVERN
UBICACIÓ	Edifici Ajuntament Sant Just
FUNCIONS PROFESSIONALS	Atenció directa a diferents col·lectius, entre ells les dones víctimes de violència de gènere. Escolta de les seves

	situacions, valoració de la situació de risc, establiment de un pla d'intervenció i activació de diferents recursos. Coordinació del circuit d'atenció a les Dones Víctimes de Violència de Gènere.
ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	Una de les portes d'entrada de possibles casos de violència de gènere. Atenció a les dones: escolta, valoració de la situació personal, familiar i de violència, acompanyament en el procés de (identificació de la violència, de presa de decisions , del procés de recuperació, etc...) Oferiment de tot tipus de recursos que facilitin la seva autonomia personal i les decisions... Atenció a la situació especials dels nens de les mares víctimes de violència . Seguiment dels seus processos.
RECURSOS	Punt d'Atenció e Informació a la Dona (Ajuntament) Servei d'Informació i Atenció a la dona (Consell Comarcal) Servei d'Intervenció Especialitzada (Sant Feliu) Teleassistència Dones Aplicació mòbil de Seguretat (municipal) Servei d'Orientació Jurídic (tota la població) Pis d'emergència generalista (municipal) Pis d'emergència per a dones (zona) Prestacions econòmiques de suport (PIRMI, RAI, RENDA CERO, BEQUES, SUBMINISTRAMENTS, LLOGUER, ETC.) BANC D'ALIMENTS
COORDINACIONS AMB ALTRES SERVEIS	POLICIA LOCAL – MOSSOS D'ESQUADRA SERVEI INTERVENCIÓ ESPECIALITZADA ÀREA BÀSICA SALUT – HOSPITAL M. BROGGI CENTRES ESCOLARS
BASE DE DADES PROPIA DE CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	Si Registre senzill de dones en circuit (Nom, edat, fills, via d'entrada, situació, ordre de protecció, TAD, atenció SIE, alta)
	Genèric per a qualsevol persona atesa a Benestar Social i

UTILITZEU FULL DE PROTECCIO DE DADES ESPECIFIC DE V.M.	específic en violència de gènere.
PREVENCIÓ, DETECCIÓ, ATENCIÓ I RECUPERACIÓ	Prevenició de situacions de violència de major intensitat. Detecció a través de l'atenció a dones i contacte amb diferents serveis. Atenció directa a dones. Acompanyament en el procés de recuperació de les dones.

9.3.2 PIAD (Punt d'Informació i Atenció a la Dona)

SERVEI (quin som)	PIAD (Punt d'Informació i Atenció a la Dona)
UBICACIÓ (on som)	Ajuntament Sant Just Desvern. Plaça Verdaguer, 2
FUNCIONS PROFESSIONALS	Atenció psicològica: - Ajuda i suport emocional - Identificació de conductes problemàtiques i de patiment - Dotar de coneixement personal per a la comprensió dels conflictes
COORDINACIONS AMB ALTRES SERVEIS	Benestar Social Ajuntament de Sant Just Treball Social CAP Sant Just
BASE DE DADES PROPIA DE CASOS DE VIOLENCIA MASCLISTA	NO

UTILITZEU FULL DE PROTECCIÓ DE DADES ESPECÍFIC DE V.M.	NO
PREVENCIÓ, DETECCIÓ, ATENCIÓ I RECUPERACIÓ	Prevenició, Detecció i Atenció

9.4. Igualtat

Objectius bàsics:

- Treballar per a la dotació de recursos municipals i supramunicipals adreçats a les dones víctimes de violència masclista, punt prioritari del Pla Municipal de Gènere.
- Col·laborar en l'elaboració de documents, protocols, díptics..., que ajudin a eradicar la violència masclista.
- Fer campanyes i accions coeducatives i preventives contra la violència masclista.

SERVEI	Servei de Polítiques de Gènere i Igualtat
UBICACIÓ	Ajuntament de Sant Just Desvern, plaça Verdaguer, 2
FUNCIONS PROFESSIONALS	1 tècnica de Polítiques de Gènere i Igualtat. Seguiment dels plans d'Igualtat extern i intern, coordinació d'accions, formació i recursos
ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	Normalment no arriben directament a aquest servei, però en cas d'arribar-hi o detectar-se es presta atenció i es fa la derivació al servei que correspongui
RECURSOS	-Campanyes de prevenció en centres de primària, secundària i per a la ciutadania en general -Accions de sensibilització per mitjà de diades commemoratives -Col·laboració amb les persones, entitats i col·lectius representats al Consell Municipal de les Dones en activitats, tallers, xerrades, accions...
COORDINACIONS AMB ALTRES SERVEIS	Coordinació amb tots els serveis de forma transversal

PREVENCIÓ, DETECCIÓ, ATENCIÓ I RECUPERACIÓ	Prevenió a través de tallers i activitats concretes per a centres educatius i de conscienciació per a la ciutadania en general

9.5.Joventut

SERVEI	JOVENTUT
UBICACIÓ	Ajuntament i Casal de Joves
FUNCIONS PROFESSIONALS	Polítiques destinades a joves de 12 a 16 anys (emancipació, oci, cultura, prevenció, habitatge..)
ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLÈNCIA MASCLISTA	NO
RECURSOS	Punt d'informació Espai Lila
COORDINACIONS AMB ALTRES SERVEIS	Serveis socials i educació
BASE DE DADES PROPIA DE CASOS DE VIOLENCIA	NO

MASCLISTA	
UTILITZEU FULL DE PROTECCIÓ DE DADES ESPECÍFIC DE V.M.	No
PREVENCIÓ, DETECCIÓ, ATENCIÓ I RECUPERACIÓ	No

9.6.Educació

SERVEI	EDUCACIÓ Ajuntament de Sant Just. Plaça Verdager, 2
FUNCIONS PROFESSIONALS	-gestió de polítiques educatives en general -suport i acompanyament centres educatius i famílies Etc.
ACTUACIONS EN CASOS DE VIOLENCIA MASCLISTA	Normalment no ens arriben directament aquests casos. Ens poden comunicar indicis o fets. En tot cas: -Atenció i derivació al servei que correspongui
COORDINACIONS AMB ALTRES SERVEIS	Benestar Social Policia Municipal
BASE DE DADES PROPIA DE CASOS DE VIOLENCIA MASCLISTA	NO

UTILITZEU FULL DE PROTECCIO DE DADES ESPECIFIC DE V.M.	NO
PREVENCIO, DETECCIÓ, ATENCIÓ I RECUPERACIÓ	Educació: -Prevenció: tallers i /o activitats concretes per centres educatius

Promoció d'activitats de prevenció i sensibilització:

Guia Educativa: **EDUCACIÓ EN IGUALTAT DE GÈNERE**

Educació Primària (5è i 6è) i Secundària REINVENTAR LA PUBLICITAT

- **Objectiu:** Adonar-se dels estereotips sexistes del llenguatge en la publicitat per ajudar a superar-los.
- **Descripció:** Tallers d'1h 30 de durada, adreçats al grup classe, amb un format participatiu i interactiu, on s'analitzen i es debaten exemples de publicitat.
- **Dates i lloc:** A concretar. A l'escola. Organitza: Observatori de les dones en els mitjans de comunicació i Ajuntament de Sant Just Desvern.

Educació Secundària RE-IMAGINA'T

- **Objectiu :** Realitzar un espot publicitari sense biaixos sexistes i amb missatges d'igualtat entre els gèneres.
- **Descripció;** Treball i presentació del guió de l'espot amb una sèrie de requisits i condicions. Si l'espot resulta guanyador es filma i es difon a TV3. L'Observatori de les Dones dona suport i orientació durant tot el procés.
- **Dates i lloc:** A concretar. El procés comença a l'octubre. El centre s'ha de posar en contacte amb l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació. Prèvia inscripció a l'Ajuntament i a l'Observatori de les Dones.

Educació Primària (6è) i Educació Secundària ENS RELACIONEM COM A IGUALS

- **Objectiu:** Analitzar els comportaments i les actituds no igualitàries i entendre que són una forma de violència.
- **Descripció :** Es fa un taller de 2 h de durada amb el grup classe. Es treballen, de forma vivencial i a través de jocs i rols playing, els estereotips de gènere, les actituds de

desigualtat per causa de gènere... És convenient que el professorat del centre treballi, abans o després, el tema amb els seus grups classe.

Educació Secundària, Batxillerat, CF grau mitjà i famílies
VIOLÈNCIA MASCLISTA. COM COMENÇA TOT?

- **Objectiu:** Presentació informativa adreçada a joves per tal d'evitar que aquests puguin ser víctimes susceptibles de patir maltractaments en l'àmbit de la llar o amb la seva parella.
- **Descripció:** Es treballen els següents conceptes:
 - per què parlar de la violència masclista a l'institut?
 - és preocupant el fet de la violència masclista?
 - es denuncia aquest fet prou?
 - per què existeix el masclisme?
 - el punt d'inici en una parella
 - indicadors d'abús
 - la por
 - què fer si s'identifiquen aquestes conductes?
 - evolució del maltractament
 - la importància de la detecció dels indicadors de risc
- **Durada de l'activitat:** 60 minuts aproximadament

9.7.Àmbit Judicial

9.7.1 Jutjat de violència contra les dones (VIDO)

La LO 1/2004, preveu en el seu capítol IV, la matèria relativa a les mesures judicials de protecció i seguretat de la víctima.

La tutela judicial pertany als Jutjats de Violència sobre la Dona (VIDO), però en tot cas, intervenen en la detecció, atenció, acompanyament i derivació diversos subjectes, com cossos de policia, organismes o entitats assistencials (públics o privats), el Ministeri Fiscal, lletrats/des i altres professionals que puguin tenir un paper determinant en l'activació de les mesures de protecció de la víctima.

Intervenció judicial: Jutjats de Violència sobre la Dona (VIDO) . La creació de jutjats especialitzats es una de les novetats mes destacables de la LO 1/2004. Amb aquesta mesura, el legislador pretén evitar la descoordinació jurisdiccional civil i penal, i per tant, centralitzar les actuacions per millorar l'agilitat del procés i garantir la seguretat jurídica de la víctima.

Amb els jutjats de violència sobre la dona es pretén aconseguir, en tots els partits judicials, una atenció adequada davant dels problemes relacionats amb la violència de gènere. En cada partit judicial n'hi haurà un o mes Jutjats de Violència.

Competències dels Jutjats de Violència sobre la Dona

Coneixeran de l'Ordre de Protecció, sens perjudici de les competències atribuïdes al Jutjat de Guardia, i tenen atribuïdes les següents competències civils i penals:

• Competències penals

Assumirà aquestes competències sempre que:

a) Es tracti de:

-Determinats delictes: homicidis, avortaments, delictes contra la llibertat, la integritat moral, contra la llibertat i la indemnitat sexual. Qualsevol altre delicte contra drets i deures familiars comes amb violència o intimidació (art 87 ter LOPJ 1a) i b)).

Determinades faltes (art 87 LOPJ 1c)).

-Determinats delictes i faltes connexes. (les comeses com a mitja per perpetuar faltes o delictes de la seva competència, facilitar la seva execució o procurar impunitat)/ art 17 bis LECrim.

- Ordres de protecció.

b) Quan existeixi relació entre l'autor i la víctima.

c) Quan constitueixi expressió de violència de gènere.

• Competències civils

Els Jutjats de Violència sobre la Dona, exerceixen les seves competències en matèria civil de forma exclusiva i exclouent, i en tot cas, de conformitat amb els procediments i recursos previstos a la Llei d'Enjudiciament Civil, quan concorrin simultàniament els següents requisits:

- Que es tracti de matèries de procediment civil específic.

- Ha d'existir un procediment penal per violència de gènere.

- Víctima i autor han de ser parts en el litigi civil.

Serà competent el Jutjat de Violència sobre la Dona del domicili de la víctima.

Ordre de Protecció

L'Ordre de Protecció es l'instrument que reconeix la Llei per a la salvaguarda dels drets de les dones que pateixen o han patit violència de gènere. Es una resolució judicial que, en els casos en que existeixin indicis fonamentats de la comissió de delictes o faltes de violència de gènere i existeixi una situació objectiva de risc per a la víctima, ordena la seva protecció mitjançant l'adopció de mesures cautelars penals i civils, a més d'activar una sèrie de mesures d'assistència i protecció social.

Confereix a la víctima un estatut integral de protecció que pot fer valer davant de qualsevol autoritat i administració pública; això implica l'obligació dels jutjats de comunicar totes les Ordres de Protecció a l'Oficina d'atenció a la víctima del delictes.

L'ordre de protecció implica el dret de la víctima a ser informada permanentment

sobre la situació processal i penitenciària de l'agressor.

Qui la pot demanar?

- la víctima
- qualsevol persona que tingui amb la víctima alguna de les relacions de parentiu descrites a l'art. 173 CP
- el Ministeri Fiscal.

Els organismes o entitats assistencials (públics o privats) estan obligats a posar en coneixement del Jutjat o del Ministeri Fiscal els fets que puguin donar lloc a una Ordre de Protecció, quan tinguin coneixement o indicis que la víctima es troba en situació de risc.

On es presenta?

A qualsevol comissaria de policia (en aquest cas anirà acompanyada de l'atestat policial), al jutjat, a la fiscalia, a les oficines d'atenció a la víctima, als serveis socials, a les institucions assistencials dependents de les administracions públiques i als serveis d'orientació jurídica dels col·legis d'advocats.

Els Jutjats de Violència sobre la dona no actuen de Guardia. Les diligències i resolucions que conegui aquest Jutjat hauran de ser practicades durant les hores d'audiència i serà la policia judicial qui realitzi les citacions en el dia hàbil mes pròxim.

Com s'adopta?

Un cop rebuda la sol·licitud, el jutge haurà de convocar les parts a una audiència urgent, que es celebrarà en un termini màxim de 72 hores, on seran citats la víctima, l'agressor i el Ministeri Fiscal. La no assistència de la víctima o de la persona sol·licitant de l'Ordre de Protecció no determinarà necessàriament la suspensió de l'audiència.

Model de protocol local per l'abordatge de la violència masclista

Audiència de les parts: Es realitzarà mitjançant la declaració separada de víctima i agressor, els seus fills i la resta de membres de la família.

Resolució: Conclou l'audiència, el Jutge dictarà auto en el que resoldrà el que procedeix i les mesures civils i penals que consideri. En cas que consideri insuficients les diligències practicades, ordenarà que el procediment continuï com a diligències prèvies del procediment abreujat.

Comunicació i inscripció de l'Ordre de Protecció.:

La resolució d'Ordre de Protecció es comunica a:

1. Les parts, agressor i Fiscal

2. La víctima
3. Les Administracions Publiques (punt de coordinació)
4. Policia o Forces de Seguretat.

L'Ordre de Protecció serà inscrita en el Registre Central per la protecció de les víctimes de la violència domestica, on s'haurà de fer constar, igualment, si queda sense efecte.

Possibles mesures a adoptar:

Mesures Penals

Les mesures que preveu la LO 1/2004 a adoptar en matèria penal i civil venen regulades segons el previst a la Llei d'Enjudiciament Criminal. Les mesures penals es contemplen a l'art 544 bis LECr.

Son mesures de caràcter provisional; la vigència l'establirà el jutge. En principi, es mantindran fins que es dicti sentència i, en tot cas, mentre es tramitin els eventuais recursos.

Son les següents:

- Prohibició de residir en determinats llocs.
- Prohibició d'aproximar-se a determinats llocs.
- Prohibició d'aproximar-se o comunicar-se amb la víctima.
- Suspensió del dret a la tinença i us d'armes.
- Presó provisional.

L'article 37 de la LO 1/2004, modifica la redacció de l'art 153 del CP, i tipifica el delict de maltractaments, tant físics com psicològics, inclosa la violència ocasional, distingint-se així de l'art 173 del CP que contempla l'element d'habitualitat.

Cal tenir en compte també l'art. 468 del Codi Penal que estableix els supòsits d'incompliment d'ordres d'allunyament, ordres de protecció o mesures de seguretat o cautelars o de la mateixa naturalesa imposades en processos criminals relacionats amb violència domestica. S'estableix pena de presó o privació de llibertat, de 6 mesos a 1 any, en el cas de trencament de condemna, i multa durant 12 a 24 mesos en els altres casos.

En el cas d'incompliment de la prohibició d'aproximació i comunicació (art 48 CP) i en el cas que l'ofès sigui una de les persones del l'art 173.2, s'imposarà pena de presó de 6 mesos a 1 any.

Mesures Civils

Sens perjudici del que estableix l'art. 158 del Codi Civil relatiu a les mesures de filiació, la LO 1/2004 remet a l'art 544. ter 7 LECr on s'estableixen les mesures de naturalesa civil.

Poden ser les següents:

- Atribució de l'ús de l'habitatge familiar
 - Determinació del regim de custòdia i visites i comunicació amb els fills/es.
 - Regim de prestació d'aliments.
 - Qualsevol altra mesura que es consideri.
- Aquestes mesures s'han de sol·licitar a instància de part, mai d'ofici. Per aprovar aquestes mesures es imprescindible que no hagin estat acordades amb anterioritat per cap òrgan de jurisdicció civil ja que, amb caràcter general, l'ordre penal no pot modificar mesures adoptades en la jurisdicció civil.

Aquestes mesures tenen limitada la seva vigència en 30 dies. En aquest termini han de ser ratificades, modificades o deixades sense efecte pel jutge civil. Si en el termini de 30 dies la víctima no insta un procediment civil, aquestes queden sense efecte.

Però si dins d'aquest termini es presenta la demanda les mesures es poden prorrogar durant 30 dies més, a contar des de la presentació de la demanda.

Altres mesures

A més de les mesures penals i civils, l'Orde de Protecció permet adoptar les següents:

- Sortida obligatòria de l'imputat del domicili on hagi estat convivint amb la víctima o residència de la unitat familiar, i prohibició de tornar-hi.
- Excepcionalment, autorització a la víctima perquè concerta amb una agència societat pública d'arrendament d'habitatges, la permuta de l'habitatge familiar per un altre, durant el temps i les condicions que es determinin.
- Suspensió de l'exercici de la pàtria potestat i/o de la guarda i custòdia de menors.
- Suspensió del regim de visites o establiment d'un regim de visites vigilat en algun servei especialitzat.

Mesures assistencials:

Aquelles mesures que s'atorguen en virtut dels drets que reconeix la LO 1/2004, als que es fa referència en l'apartat del marc legal d'aquest document. Són mesures de caràcter assistencial

i/o econòmic per a la víctima (per exemple, Renda Activa d'Inserció, altres ajuts econòmics, escolarització Immediata dels fills/es...).

9.7.2 Assistència Jurídica Gratuïta

L'art. 2 de la Llei 1/1996, d'assistència jurídica gratuïta, reconeix el dret d'assistència jurídica gratuïta, amb independència de l'existència de recursos per a litigar, a les víctimes de violència de gènere, en aquells processos que tinguin vinculació, derivin o siguin conseqüència de la seva condició de víctimes³, i als i a les menors d'edat quan siguin víctimes d'abusos o maltractaments. També estableix que l'assistència jurídica es prestarà de forma immediata.

Per prestar aquesta assistència jurídica l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia, disposa d'un **torn d'ofici especialitzat** per a víctimes de violència de gènere.

Aquest torn d'ofici està integrat per lletrats i lletrades amb formació específica en violència de gènere, que assessoraran i defensaran els interessos de la dona des de l'inici del procés judicial penal (presentació de la denúncia) i fins a la seva finalització. Així mateix, al lletrat/da assignat li correspondrà la defensa de la dona, durant el temps que duri la designa, en

³ Als efectes de concessió del benefici de justícia gratuïta, la condició de víctima de violència de gènere, s'adquirirà per qualsevol dels mitjans següents:

- es formuli denúncia
- querella
- s'iniciï un procediment penal, per delictes de violència de gènere.

aquells altres procediments penals per violència de gènere que es puguin iniciar amb posterioritat, i li correspondrà també la tramitació del procés civil (separació, divorci, guarda i aliments) connex al procés penal.

Aquesta assistència jurídica gratuïta es mantindrà mentre duri el procediment penal o quan, després de la seva finalització, s'ha dictat sentència condemnatòria.

El benefici de justícia gratuïta es perdrà en cas de sentència absolutòria o arxiu ferm del procediment penal, sense l'obligació d'abonar el cost de les prestacions que ha gaudit gratuïtament fins aquest moment.

Aquest torn d'ofici especialitzat ha de garantir que hi hagi disponibles advocats/advocades especialitzats les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any. L'activació d'aquest torn es fa a través dels cossos policials quan la dona va a presentar la denúncia.

Com a dret, l'assistència lletrada no és preceptiva a l'hora de presentar la denúncia, per això cal sempre informar la dona d'aquest dret i de la conveniència d'exercitar-lo. És molt important comptar amb assistència lletrada des del moment de presentar la denúncia, per tal que aquesta estigui ben redactada i així poder provar millor, durant el procés judicial, els fets denunciats.

En cas de dictar-se el sobreseïment de la causa penal o sentència absolutòria, si la dona vol continuar amb el mateix lletrat/da el procés de separació, divorci o mesures paterno-filials caldrà que sol·liciti, a través del col·legi d'advocats del seu territori, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta, havent d'acreditar en aquest cas la seva capacitat econòmica.

Igualment, si la dona no vol presentar denúncia per violència però sí iniciar el tràmit de separació, divorci o guarda i aliments, se l'haurà d'adreçar al Col·legi d'Advocats del seu territori, per tal que tramiti, amb acreditació de la seva capacitat econòmica, el reconeixement del dret a l'assistència jurídica gratuïta.

9.7.3. Equips Tècnics: EATP (penal) i EATAF (família)

L'assessorament tècnic penal

L'assessorament tècnic penal dona resposta a les demandes oficiades pels òrgans judicials d'aquesta jurisdicció i els facilita la presa de decisions mitjançant l'elaboració d'informes, en els quals, a banda de la informació pertinent, es fan constar valoracions, conclusions i/o propostes tècniques amb relació als encausats, les víctimes i els testimonis implicats en un procediment penal.

Els [equips d'assessorament tècnic penal](#), distribuïts territorialment, estan formats per professionals de la psicologia i del treball social especialitzats en l'àmbit judicial, concretament en la realització de pericials psicològiques, socials i psicosocials.

Què ofereixen:

Programa de suport a l'exploració judicial

Adreçat a menors i testimonis especialment vulnerables per les seves condicions físiques o psíquiques, que requereixen el suport de personal especialitzat per efectuar la declaració judicial. Es pretén que la gravació de l'exploració esdevingui una prova preconstituïda perquè la persona no hagi de tornar a declarar en el moment del judici oral.

Programa d'assessorament tècnic oficial sobre víctimes

Aporta informació significativa sobre les víctimes, respecte de la seva credibilitat, afectacions cognitives, seqüeles psicosocials i l'adequació de mesures de protecció, d'acord amb la demanda oficial.

Programa d'assessorament tècnic oficial sobre testimonis

Aporta informació significativa sobre els testimonis implicats respecte de la seva credibilitat i afectacions cognitives, entre d'altres, d'acord amb la demanda oficial.

Com treballen?

Cada programa té una metodologia i un procés d'intervenció específics, adequats als seus objectius. De manera general, quan arriba un ofici, s'estudia la demanda i s'assigna el cas a la persona professional experta en aquell àmbit (en casos de sumari, se n'hi assignen dos). Aquest professional fa les actuacions preliminars d'estudi de la informació judicial i de l'expedient administratiu (si hi ha antecedents d'intervenció); planifica les intervencions que cal fer; duu a terme l'entrevista o entrevistes (exploració, en el suport judicial); s'ocupa que es passin les proves diagnòstiques (si escau); gestiona les coordinacions externes necessàries i redacta l'informe que es lliura a l'òrgan judicial sol·licitant.

Les intervencions es regeixen per les pautes següents:

- ☐ Imparcialitat, objectivitat i equitat, així com pel principi d'intervenció mínima necessària.
- ☐ La persona que ha de ser objecte d'intervenció tècnica decideix la seva participació d'acord amb la seva responsabilitat. En cas que no comparegui, s'informa el jutjat corresponent.
- ☐ Informem les persones de la intervenció que es durà a terme abans d'iniciar-la.
- ☐ La informació que s'obté de la intervenció no està subjecta al secret professional atès que té lloc en el context judicial.
- ☐ De cada intervenció s'elabora un informe que dona resposta a la demanda oficiada, el qual té caràcter facultatiu i no vinculant per a la decisió judicial que es deriva del procediment.

Qui pot sol·licitar l'assessorament tècnic penal?

Jutges i jutgesses, magistrats i magistrades dels jutjats d'instrucció, jutjats de VIDO, jutjats penals, seccions penals de les audiències provincials i Ministeri Fiscal (assessorament tècnic oficial).

L'assessorament tècnic en l'Àmbit de Família

L'Equip d'Assessorament Tècnic en l'Àmbit de Família el formen professionals de la psicologia i el treball social especialitzats en l'àmbit judicial i en el treball amb famílies.

Treballen per als jutjats de primera instància i de família d'arreu de Catalunya. Realitzen informes que van dirigits als jutges i jutgesses i que serveixen per facilitar una decisió judicial ajustada a les característiques particulars de cada família, sempre en benefici dels menors implicats.

Ofereix un espai on les famílies poden reflexionar sobre les dificultats que implica una reorganització familiar després de la separació. Així mateix, ofereix espais on les famílies poden optimitzar el seu funcionament quant a les relacions familiars i el règim de visites.

L'equip professional planifica la intervenció tècnica d'acord amb el tipus de conflicte que manifesta la família i les preguntes que formula la jutgessa o jutge.

L'eina principal d'aquesta intervenció és l'entrevista psicosocial en el context judicial, tot i que disposen d'altres eines que poden aplicar segons els criteris establerts en els protocols d'actuacions interns.

Totes les intervencions es regeixen pels principis d'imparcialitat, objectivitat i equitat.

Quan les jutgesses o jutges sol·liciten un informe, citen les famílies, les quals decideixen assistir al Servei d'acord amb la seva responsabilitat. En cas de no comparèixer, s'informa al jutjat corresponent.

L'equip professional informa les famílies de les característiques de la intervenció tècnica que es durà a terme.

La informació que s'obté d'aquesta intervenció tècnica no està subjecta al secret professional, atès que té lloc dins d'un context judicial.

Les entrevistes que es duen a terme suposen la participació dels membres de la família que formen part del procediment judicial i, a criteri tècnic, d'aquells que es considera que són significatius en la vida del menor.

Després s'elabora un informe, amb caràcter facultatiu i no vinculant, que dóna resposta a la demanda de la jutgessa o jutge, que és qui pren l'última decisió.

9.8. Directori de serveis

Al municipi

- Serveis Socials. Plaça Verdaguer, 2. Telèfon 93 480 48 00
- PIAD (Punt d'informació i atenció a dones). Telèfon 93 480 48 00
- Servei d'Orientació Jurídica. Telèfon 93 480 48 00
- Àrea Bàsica de Salut. Telèfon 93 470 06 89
- Policia Local. PAMIRC. Telèfon 93 480 48 48
- Just Dona
- Dona i Empresa
- **Línia d'atenció a dones en situació de violència 900 900120**
- **Emergències 112**

Fora del municipi

- Mossos d'Esquadra Esplugues- Sant Just (GAV). Telèfon 93 413 99 00
- Hospital de Sant Joan Despí Moisès Broggi. C. Jacint Verdaguer, 90. 08970 Sant Joan Despí. Telèfon: 93 553 12 00
- SIAD Baix Llobregat .Ctra. Reial/ parc de Torreblanca, N-340. 08980 Sant Feliu de Llobregat. Telèfon: 935 572 420
- Servei d'intervenció especialitzada del Baix Llobregat (SIE). C. Pou de Sant Pere, 8, baixos. 08980 Sant Feliu de Llobregat. Telèfon: 93 685 99 34

9.9. Recursos fora del municipi

9.9.1 SIAD Consell Comarcal del Baix Llobregat

El Servei d'Informació i Atenció a les Dones del Baix Llobregat (SIAD) és un servei adreçat a totes les dones dels municipis de la comarca que no tenen SIAD local; concretament els municipis de menys 20.000 habitants.

Què ofereix?

- Atenció psicològica
- Assessorament jurídic

Atenció psicològica

El realitza un equip de psicòlogues i s'ofereix de forma confidencial i gratuïta.

Consisteix en una atenció psicològica per tal de superar les situacions de malestar emocional, fomentar l'autoconfiança i proporcionar eines per l'apoderament i millora de les relacions socials.

Altres temes que es poden treballar des d'aquest servei són: superar les dificultats de l'entorn laboral, de les relacions de parella i/o familiars, suport i orientació davant d'una situació de violència familiar o masclista, per superar el malestar davant d'un procés de separació o divorci, entre d'altres.

Assessorament jurídic

El realitza un equip d'advocades i s'ofereix de forma confidencial i gratuïta.

Aquest servei proporciona informació i assessora de qualsevol tema relacionat amb processos civils: separacions i/o divorcis, impagament de pensions d'aliments, guarda i custòdia de fills/filles, règim de visites, divisió dels béns ganancials, entre d'altres.

També, sobre processos penals: denúncia per maltractaments, les conseqüències per al denunciador i per al denunciat, ordres d'allunyament, entre d'altres.

Com accedir-hi?

Mitjançant les àrees d'igualtat i de serveis socials del municipi. Altres professionals del món local també poden derivar.

Punts d'atenció (amb cita prèvia)

Punt Consell Comarcal del Baix Llobregat: Consell Comarcal del Baix Llobregat. Parc de Torreblanca, s/n. Sant Feliu de Llobregat.

Adreça electrònica: siad@elbaixllobregat.cat

9.9.2. Servei d'Intervenció Especialitzada (SIE)

Dades del Servei	SERVEI INTERVENCIÓ ESPECIALITZADA DEL BAIX LLOBREGAT (SIE) Adreça: C. Pou de Sant Pere, 8, baixos. 08980 Sant Feliu de Llobregat Telèfon: 93 685 99 34 Correu electrònic: siebl.bsf@gencat.cat
Descripció del servei	El Servei d'Intervenció Especialitzada del Baix Llobregat (SIE) és un servei especialitzat, ambulatori, públic i gratuït, que forma part de la xarxa de recursos de la Generalitat de Catalunya (Departament de Benestar Social i Família - Secretaria de Família). L'àmbit territorial és la comarca del Baix Llobregat i té dues línies d'actuació. 1) oferir a les dones i llurs filles i fills que han viscut o viuen situacions de violència masclista, atenció integral, informació i recursos, en el seu procés de recuperació i reparació.

	2) Actuar per la prevenció i la sensibilització entorn en l'àmbit de la violència i participar i contribuir a dinamitzar la implicació comunitària i col·laborar i donar suport i assessorament als municipis, entitats i professionals implicats. Compta amb un equip multidisciplinar format per professionals del Treball Social, Educació Social, Psicologia, Dret, i Mediació Intercultural. Es desenvolupa un model d'atenció integral i interdisciplinària adequat a cadascun dels casos, així com de treball en xarxa amb altres serveis i professionals de la comarca. L'accés al SIE del Baix Llobregat és mitjançant derivació des de qualsevol servei o per demanda directa de la dona, tot i que, en cas que el municipi compti amb un protocol local, és aconsellable seguir-ne les indicacions establertes per a les derivacions.
Prevenció i sensibilització	El SIE, fomenta el treball en xarxa amb els municipis i recursos de la comarca: - formant part de circuits i comissions contra la violència masclista. - oferint suport i assessorament a professionals. - cercant espais de trobada, reflexió, sensibilització i aprenentatge per a professionals i dones usuàries. -proposant formacions adreçades a professionals i activitats de grup per a dones.
Detecció	Es detecta i es tracta tota classe de violència de gènere respecte a la dona (física, psicològica, sexual, econòmica) i cap els seus fills i filles sigui directa o indirectament.
Atenció	- Acollida, contenció, recollida de la demanda, avaluació del risc. - Procés de valoració: Valoració de la situació, història de violència, detecció de necessitats. - Elaboració de Pla de treball. - Derivació a àrea específica on treballar les necessitats detectades: atenció jurídica, psicològica dona, psicològica infantil, educativa, inserció laboral i treball social.
Recuperació	- Atenció psicològica (dona i infantil) - Assessorament jurídic

	- Atenció educativa - Atenció social - Orientació laboral - Atenció grupal.
Recollida d'informació	- Dades situació personal, familiar, laboral i social. - Documentació jurídica. - Informes mèdics i/o psicològics. - Memòria anual estadística i qualitativa del servei
Coordinació / Derivació	- Coordinació interna periòdica amb les professionals del SIE que intervenen en cada cas (referent i professionals d'àrea) durant tot el període d'intervenció al Servei. - Coordinació externa periòdica amb els i les professionals derivants i/o amb d'altres professionals que puguin estar intervenint en el cas durant tot el període d'intervenció al Servei. - Derivació i coordinació amb d'altres recursos que complementin la intervenció que s'ofereix al SIE: CSMA, CAS, CSMIJ etc...
Seguiment de casos	- Seguiment periòdic per part de la referent del cas durant tot el període d'intervenció al Servei. - Seguiment post-alta en altes voluntàries i en funció del nivell de risc (mensual fins a 1 any si el nivell de risc és alt)

SERVEI D'INTERVENCIÓ EN CRISIS GREUS

En casos de crisis greus (o extremes) generades en l'àmbit de la violència masclista, cal oferir a la pròpia dona i al seu entorn més immediat, especialment filles i fills, un recolzament ràpid i eficaç per tal de recuperar un dany psicològic irrecuperable. A la vegada, la comunitat on s'ha produït la crisi també queda afectada per l'impacte de la situació de violència i això és especialment greu si el resultat és de mort i si ha tingut lloc en petits nuclis urbans on el grau de coneixença i de relació entre les persones és més evident.

Amb la voluntat de garantir una atenció immediata i especialitzada a les persones directament afectades per un acte greu de violència masclista i facilitar, així mateix, el treball comunitari de prevenció d'aquest problema, l'Institut Català de les Dones posa a disposició de tots els ens locals de Catalunya aquest servei, el qual hauria de ser activat de forma complementària a les actuacions iniciades pels recursos més propers.

En què consisteix aquesta intervenció?

La intervenció consisteix en una assistència psicològica immediata i d'una durada limitada. Les i els professionals es desplacen fins al lloc de l'incident en el termini de temps més breu possible, atès que aquest factor és determinant en aquestes situacions.

L'objectiu és mobilitzar els recursos de les persones afectades per influir positivament en el funcionament psicològic durant el període de crisi, de dol i de patiment extrem.

A qui va adreçada?

- A les dones víctimes d'actes greus de violència masclista.
- A les filles i fills. I a l'entorn familiar de la víctima.
- A les i als professionals implicats en l'ajuda a aquestes víctimes

Què permet la intervenció?

- Atenuar l'esdeveniment estressant i alleugerir l'impacte immediat mitjançant una primera ajuda emocional.
- Limitar els trastorns psicològics a mitjà llarg termini, especialment la patologia de l'estrès postraumàtic.
- Enfortir els recursos naturals de les persones per fer front al que ha succeït, activant les seves capacitats manifestes i latents.

Quines altres intervencions inclou?

Aquest servei també inclou l'oferiment de xerrades i altres intervencions comunitàries amb entitats i associacions del municipi o comarca, per actuar en la prevenció de la violència masclista a través de la sensibilització social.

Com funciona el servei?

- Està destinat a alleugerir el dolor i el patiment de les filles i fills altres familiars, així com el de les persones professionals que han estat implicades en l'ajuda a la víctima.
- Està enfocat a facilitar un procés de reparació de les conseqüències traumàtiques del que ha succeït.
- Ofereix suport i recursos professionals immediats a fi i efecte de facilitar la resolució de la crisi de la forma més constructiva possible.

Totes les intervencions es desenvolupen en coordinació amb els recursos professionals que ja existeixen a la localitat de les persones afectades, és a dir, en col·laboració amb l'ajuntament i/o el consell comarcal corresponent.

Cada intervenció inclou una avaluació de les necessitats de derivació del cas als serveis corresponents i es realitza un acompanyament a mitjà termini, en cas que calgui.

L'equip del servei està format per psicòlogues i psicòlegs experts en situacions de crisi i en mètodes de reparació de les seqüeles greus de la violència en les víctimes i el seu entorn familiar i social.

Qui pot demanar el servei?

Qualsevol ajuntament i consell comarcal, previ consentiment de la dona agredida o del seu entorn familiar.

Com es pot demanar el servei?

A través de la línia d'atenció a les dones en situació de violència 900 900 120.

10.INTERVENCIÓ AMB HOMES QUE EXERCEIXEN VIOLÈNCIA

L'objectiu principal es facilitar la derivació dels homes que sol·licitin ajut als serveis especialitzats, tanmateix com afavorir la seguretat de la víctima.

Serveis d'atenció a homes (SAH): Homes, majors de 18 anys. Que viuen o treballen a Barcelona. C/ Garcilaso, 23-27.Telèfon: 933 491 610

-**Conexus** Avda. Diagonal 440 4t 1a - 08037 Barcelona Tel 93 217 16 46

-**Fundació IRES** Carrer d'Àlaba, 61, 08005 Barcelona. Tel 93 486 4750 -

-**Fundació AGI** Carrer de Pau Claris, 138.08009 Barcelona.

- **Homes Igualitaris:** Carrer Vilamarí, 31, baixos. Barcelona. Tel 93 424 68 70

- **Associació Benestar i Desenvolupament:** C/Quevedo, 2, Barcelona.
Tel 93 289 05 30

ANNEXES

1.- FITXA PROTECCIÓ DE DADES

Dret d'informació i consentiment de la dona en situació de violència masclista

(Nom i cognoms), amb DNI/NIE/
passaport....., de conformitat amb la Llei orgànica 15/1999, de 13 de
desembre, de protecció de dades de caràcter personal,

MANIFESTO:

(Marqueu el quadre que correspongui.)

- Que amb caràcter previ a la recollida de les meves dades personals he estat informada de l'existència del fitxer, que la finalitat de la recollida de les dades és i les persones destinatàries de la informació són : Professionals de la xarxa local contra la VM
- També he estat informada de la possibilitat d'exercir els drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició, sempre que m'adrexi per escrit a Ajuntament de Sant Just Desvern , a l'atenció de (unitat o servei específic de l'entitat), carrer, núm. ... de (DP i localitat)..... o per correu electrònic a
- Que dono el meu consentiment per al tractament de les meves dades personals facilitades a fi de gestionar les actuacions necessàries per tramitar la meva sol·licitud, en el marc de la gestió adequada dels serveis de la Xarxa i conforme a les finalitats previstes en el fitxer.
- Que autoritzo el tractament de les dades personals de la meva filla/del meu fill menor de catorze anys (18 anys) amb la finalitat de gestionar les actuacions necessàries per tramitar la meva sol·licitud, en el marc de la gestió adequada dels serveis de la Xarxa i conforme a les finalitats previstes en el fitxer.

(Localitat i data)

(Signatura)

2.-CERTIFICAT / INFORME ACREDITATIU DE LA SITUACIÓ DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE (*)

Dades de l'organisme que emet l'informe:

En/Na _____ en
qualitat de _____ de l'Organisme o entitat:

☐ Serveis Socials de ⁵

☐ Unitat d'Actuacions de Lluita contra la Violència Familiar i Masclista, de la Secretaria de Família del Departament de Benestar Social i Família.

☐ Serveis d'Intervenció Especialitzada (SIE) de

☐ Serveis d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de

☐ Oficina d'Atenció a la Víctima del Delicte de

(*) No confeccioneu si existeix resolució judicial acordant mesures cautelars penals, Ordre de protecció, resolució judicial concloent el procediment penal o sentència definitiva i ferma condemnant al agressor.

⁵ Especifiqueu denominació de l'entitat local.

Ajuntament de
Sant Just Desvern

- ☐ Recurs públic d'acollida de _____
- ☐ Entitat subvencionada per una Administració Pública concreta per a l'atenció a dones víctimes de la violència de gènere:
- Denominació: _____
 - Administració que subvenciona, butlletí o diari oficial i data de publicació: _____

 - Tipus de servei: _____

D'acord amb la lletra c) de l'apartat 2 de l'article 2 del Reial decret 1369/2006, de 24 de novembre, pel qual es regula el Programa de Renda Activa d'Inserció per a aturats amb especials necessitats econòmiques i dificultat per trobar ocupació.

FAIG CONSTAR:

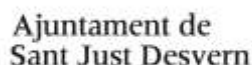
Que Na _____, amb DNI/NIE _____ està **sent atesa actualment⁶**, per aquest organisme / entitat **com a víctima de violència de gènere conforme al que es disposa en la Llei Orgànica 1/2004** de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

I per deixar-ne constància en la seva presentació davant el Servicio Público de Empleo Estatal, per a la sol·licitud de la Renda Activa d'Inserció, s'expedeix la present en el lloc i data indicats.

A _____, a _____ de _____ de _____
Signatura i segell

3.-VALORACIÓ DEL RISC

⁶ No s'inclou entre aquesta assistència aquella que rebi la dona en procés de separació de la seva parella o cònjuge, o de dissolució matrimonial, per a cerca d'habitatge, treball, assistència legal....

Protocol de valoració del risc de violència de parella contra la dona

Núm. d'expedient / Núm. d'història:	Data de la valoració: / /
Nom i cognoms de la dona:	
DNI / NIE / Passaport:	Data de naixement: / /

Història de conducta violenta de la parella o exparella		SÍ	NO	ES DESCONeix
1	Agressions o violència física i/o sexual en els últims 18 mesos cap a la dona o cap a parelles anteriors.	☐	☐	☐
2	Agressions o violència vers terceres persones siguin familiars (fills/filles o d'altres) o no.	☐	☐	☐
3	Agressions a la dona quan estava embarassada.	☐	☐	☐
4	Antecedents policials/judicials de violència vers la parella/exparella (parella actual o altres parelles en episodis anteriors).	☐	☐	☐
5	L'agressor ha trencat mesures judicials de protecció de la dona.	☐	☐	☐

Amenaces i/o abusos greus contra la dona		SÍ	NO	ES DESCONEIX
6	La dona ha rebut amenaces greus i creïbles, i/o amb ús d'armes respecte la seva integritat física.	☐	☐	☐
7	La dona ha patit un abús emocional i verbal greu en els últims 6 mesos.	☐	☐	☐

Circumstàncies agreujants		SÍ	NO	ES DESCONEIX	
8	La dona comunica al presumpte agressor la voluntat de separar-se o fa menys de sis mesos que s'ha produït la separació.	☐	☐	☐	☐
9	Increment en els últims sis mesos en la freqüència o gravetat dels episodis de violència.	☐	☐	☐	☐
10	El presumpte agressor abusa de drogues i/o alcohol.	☐	☐	☐	☐
11	Diagnòstic o història de trastorn mental sever del presumpte agressor.	☐	☐	☐	☐
12	Tinença o fàcil accés a armes per part del presumpte agressor.	☐	☐	☐	☐
13	Intents o idees de suïcidi per part del presumpte agressor.	☐	☐	☐	☐
14	Control extrem dels actes de la dona per gelosia o similar.	☐	☐	☐	☐

Factors de vulnerabilitat de la dona		SÍ	NO	ES DESCONEX
15	Aïllament social i/o manca de recursos personals de la dona, i/o la dona justifica la violència exercida del presumpte agressor, i/o presència de fills/filles menors i/o dependents de la dona.	☐	☐	☐

Percepció de la situació de risc per part de la dona		SÍ	NO	ES DESCONEXA
16	La dona creu que el presumpte agressor és capaç de matar-la personalment o a través de terceres persones.	☐	☐	☐

SUMA DE RESPUESTAS AFIRMATIVAS / VALORACIÓ DEL RISC	TOTAL ES DESCONEX
RISC BAIX (d'1 a 7 respostes afirmatives)	L'RVD-BCN és útil si es disposa d'informació de 7 o més factors de risc. En cas contrari es recomana no fer valoracions definitives fins a completar el nombre mínim de factors de risc esmentats.
RISC MITJÀ (de 8 a 9 respostes afirmatives)	
RISC ALT (de 10 a 16 respostes afirmatives)	

en qualsevol explotació de l'obra autoritzada per la llicència es farà constar l'autoria.

Altres factors clau per valorar el risc que viu aquesta dona i que es troben a faltar a la llista anterior (enumerar però no puntuar)

Està embarassada en el moment de fer aquesta valoració.

☐

Hi ha indicis que la parella o exparella té intenció de matar-la.

☐

Altres (especificar-los):

☐☐☐☐

VALORACIÓ DEL RISC PER PART DEL O DE LA PROFESSIONAL

La valoració del risc per part del o de la professional es fa a partir dels apartats anteriors (puntuació obtinguda, quantitat de factors de risc sense informació i presència d'altres factors de risc importants per aquesta valoració).

RISC BAIX

☐

RISC MITJÀ

☐

RISC ALT

☐

Observacions d'interès

ACTUACIÓ EN FUNCIÓ DE LA VALORACIÓ DEL RISC ACTUALMENT EXISTENT

CIRCUMSTÀNCIES PREVISIBLES QUE PODEN AUGMENTAR EL NIVELL DE RISC EN EL FUTUR (ALERTA)

(Per exemple: l'agressor surt de la presó, l'agressor torna del país d'origen o d'altres destinacions, etc.)

Professional que fa la valoració:

Nom i cognoms o núm. d'identificació:

Adreça electrònica:

Telèfon/s:

Fax:

DNI / NIE / Passaport:

Adreça:

4.-INDICADORS DE VIOLÈNCIA

A tots els àmbits de la vida quotidiana podem trobar indicadors de violència contra les dones: a la llar, al carrer i als espais públics, a les relacions familiars, a les relacions socials...

Aquesta violència es relaciona amb la sexualitat, la formació, l'àmbit laboral, la imatge i la vàlua personal, l'economia, els antecedents de parella... Caldria tenir present alguns ítems d'identificació:

A la llar

- ✓ Resol els conflictes amb hostilitat, intimidant o sent agressiu.
- ✓ T'amença i intimida com a mitjà de control o abús (amenaces de pallisses, de matar-te, diu calúmnies de tu, et restringeix la llibertat, revela secrets teus, et deixa sense amics o diners, t'abandona, t'indueix a suïcidar-te).
- ✓ Trenca coses en atacs d'ira, moltes vegades objectes significatius per a tu o amb un contingut simbòlic (la foto de la boda, records, joies...).
- ✓ Ignora o ridiculitza els teus sentiments, creences i opinions.
- ✓ Contínuament et critica, insulta, humilia o crida.
- ✓ Maltracta els animals domèstics.
- ✓ Fa conductes expressament per molestar-te (posa el volum de la televisió molt alt quan dorms, dona cops de porta...).
- ✓ Desconnecta o espatlla els aparells perquè no els puguis utilitzar quan ell no hi és (telèfon, televisió...).
- ✓ Embruta i desendrega allò que acabes d'ordenar.
- ✓ Acostuma a culpar-te pels seus errors i no admet la responsabilitat de les seves accions.
- ✓ Té reaccions violentes si considera que no tens cura de la llar o si l'ambient familiar no és del seu gust.

Al carrer i als espais públics

- ✓ Et persegueix o et vigila.
- ✓ Et posa en evidència davant de persones desconegudes.
- ✓ Es mostra obertament interessat per altres dones davant teu.
- ✓ Munta "espectacles" o et deixa plantada.
- ✓ T'escriu, colpeja o maltracta físicament.
- ✓ Justifica la violència d'altres homes, quan un observador sensat la desaprovaria.

Relacions familiars

- ✓ Castiga o priva d'atencions els fills quan s'enfada.
- ✓ Amença amb prendre't els fills.
- ✓ Intenta implicar els teus familiars o les teves amistats en una campanya per recuperar la relació, en cas de separació.
- ✓ Et limita les visites als teus familiars.

- ✓ Es nega a participar i que tu participis en les celebracions familiars (esdeveniments com casaments, aniversaris, festes familiars...).
- ✓ Desqualifica les accions i opinions de la teva família.
- ✓ Et menysprea davant la família i els fills.

Relacions socials

- ✓ T'humilia, es burla de tu o t'avergonyeix davant les amistats.
- ✓ Rebutja mantenir relacions socials en la teva companyia.
- ✓ T'allunya del teu cercle d'amistats.
- ✓ Creu que les persones que t'envolten estan en contra seu i que t'animen a deixar-lo.
- ✓ Es gelós de qualsevol persona o activitat que li prengui a ell el control sobre tu, i et demana explicacions de tot allò que fas.
- ✓ Boicoteja les trobades socials (reunions d'amistats, aniversaris...).
- ✓ Es fa la víctima davant els altres declarant que tu el maltractes o que la convivència amb tu suposa un gran esforç.

Sexualitat

- ✓ T'exigeix tenir relacions sense tenir en compte els teus desigs.
- ✓ No respecta ni satisfà les teves necessitats o gustos.
- ✓ No accepta negatives o pren represàlies si no mantens relacions sexuals.
- ✓ T'insulta o menysprea durant l'acte sexual.
- ✓ T'obliga a realitzar actes que per a tu són humiliants.
- ✓ Et compara amb altres dones.
- ✓ T'obliga a mantenir relacions davant altres persones.
- ✓ T'obliga a veure o copiar models de pornografia.
- ✓ T'utilitza com a descàrrega sexual hostil després d'un contratemps.
- ✓ Ridiculitza o insulta les dones com a grup.

Formació

- ✓ No et permet accedir a una formació.
- ✓ T'obliga a abandonar els teus estudis.
- ✓ Et priva del temps de dedicació necessària per estudiar.
- ✓ Menysprea, ridiculitza i posa en dubte els teus coneixements.
- ✓ Es mostra gelós dels teus companys.

Àmbit laboral

- ✓ No et permet treballar.
- ✓ T'obliga a carregar amb el pes econòmic de la família i la llar.
- ✓ Controla la relació amb els companys de feina masculins.
- ✓ T'espera a la sortida de la feina i controla el teu horari.
- ✓ Et truca o visita a la feina constantment per tal de controlar-te.
- ✓ Provoca que t'acomiadin.

Imatge i vàlua personal

- ✓ T'impedeix vestir al teu gust o t'obliga a portar determinades peces de roba.
- ✓ T'obliga a portar una determinada imatge personal amb la qual et sents incòmoda.
- ✓ Et diu que una bona part de la teva vàlua o identitat es deriva del fet que ell és el teu marit / amant / promès.
- ✓ Menysprea o desqualifica els teus èxits personals.
- ✓ Compara contínuament la teva imatge amb la d'altres dones.
- ✓ T'obliga a sotmetre't a tractaments o operacions estètiques amb les quals no estàs d'acord.

Economia

- ✓ Utilitza els diners per controlar les teves activitats, les teves compres i la teva conducta.
- ✓ Et limita el maneig dels diners.
- ✓ Es reserva les dades bancàries.
- ✓ No dóna explicacions sobre els seus ingressos i despeses.
- ✓ Nega diners per a necessitats vitals (medicaments, menjar...).
- ✓ Es juga els diners familiars.
- ✓ No permet que gestionis els teus béns o guanys o se n'apodera il·legalment.
- ✓ Ven les teves pertinences sense el teu consentiment.
- ✓ T'obliga a fer gestions econòmiques sense que hi estiguis d'acord (sol·licitar préstecs, ajuts, endeutar-te amb familiars).
- ✓ Et revisa el moneder i els documents bancaris contínuament, sense el teu permís.
- ✓ Et desqualifica com a administradora de la llar.
- ✓ En cas de divorci, no compleix les pensions alimentàries.

Antecedents de la parella

- ✓ Al començament de la relació et va pressionar per tal d'accelerar el compromís, viure junts o casar-vos.
- ✓ Ha maltractat altres persones anteriorment (familiars, altres dones...).
- ✓ Pren alcohol o drogues amb efectes facilitadors de la violència (pèrdues de memòria, accessos d'ira, profunda suspicàcia, actes de crueltat...).
- ✓ Assegura que l'alcohol o les drogues són la causa del seu comportament violent (amb excuses com "no era jo qui va fer-ho").
- ✓ Ha estat arrestat anteriorment per fets com amenaces, coaccions, maltractaments o delictes de lesions.
- ✓ Hi ha hagut més d'un incident de conducta violenta.
- ✓ Pateix canvis sobtats en el seu estat d'ànim o bé acostuma a estar depressiu.
- ✓ Va viure de nen en un ambient de violència.
- ✓ No accepta el rebuig.
- ✓ Treu importància als incidents d'abús i violència.

- ✓ Li agrada sentir-se poderós i dominador i, de vegades, utilitza armes per imposar por als altres.
- ✓ És una persona rígida en la seva manera de pensar i no vol adquirir cap compromís que li suposi canviar.
- ✓ Utilitza els “privilegis de ser home” com una justificació de la seva conducta.

5. REFERENCIES ESTADÍSTIQUES

Per consultar les dades actualitzades es poden consultar diferents bases de dades:

-Línia 900 900 120 d'atenció a les dones en situació de violència masclista
http://dones.gencat.cat/ca/ambits/violencia_masclista/estadistiques/index.html

-Departament d'Interior

http://interior.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/seguretat/violencia-masclista-i-domestica/estadistica-sobre-violencia-masclista-i-domestica/

-Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat

<http://www.msssi.gob.es/ssi/violenciaGenero/portalEstadistico/home.htm>

-Estadística judicial

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/ca/Temes/Violencia-domestica-i-de-Genere/L-Observatori-contra-la-violencia-domestica-i-de-genere/>

- Observatori del Consell Comarcal del Baix Llobregat

http://www.elbaixllobregat.net/analisi/indexN.asp?id_menu=566

6.- PLA DE SEGURETAT PER A LES DONES VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE

Quan conviu amb la parella

Per augmentar la seguretat en les relacions de parella:

- Tenir a mà números de telèfon importants per a mi i per als meus fills o filles.
- Puc explicar als meus veïns o veïnes el que em passa i demanar-los que truquin a la policia si escolten sorolls estranys a casa meva.
- Si me'n vaig, puc anar a (fer llista de llocs).....
- Puc deixar diners extra, còpia de les claus, roba i còpia de documents importants a:.....
- Si me'n vaig m'emportaré:
- Per a la meva seguretat i independència: portaré monedes per fer trucades en qualsevol moment, obriré el meu propi compte d'estalvis, prepararé la ruta per al dia que me'n vagi amb els meus fills o filles i revisaré el meu pla de seguretat per tenir-ho tot al dia

Llista de coses per guardar o fer-ne còpia

- Carnet d'identitat – Passaport – Carnet de la seguretat social – Certificats de naixement
- Permisos de treball o residència, si s'escau – Documents de divorci, ordres d'allunyament
- Permisos de treball o residència, si s'escau – Documents de divorci, ordres d'allunyament
- Certificats mèdics, receptes i medicines – Certificats d'educació – Contractes de lloguer, factures
- Dinars, cartilles de bancs, targetes de crèdit, talonaris
- Claus: de casa, cotxe, oficina – Carnet de conduir, assegurança del cotxe – Llibre d'adreces, agenda – Fotos, joies, joguines preferides dels infants- Roba de recanvi altres objectes indispensables

Números de telèfon importants

- Policia
- Telèfon d'ajut
- Amics / amigues
- Veïns / veïnes

Quan ja no conviu amb la parella

- Puc canviar el pany de la porta (quan hi hagi sentència o mesures cautelars), instal·lar una porta de seguretat i una alarma, detectors de fum i llum.
- Informaré i que el meu company ja no viu amb mi i els demanaré que truquin a la policia si el veuen a prop de casa, de mi o dels meus fills o filles.
- Diré a les persones que tenen cura dels meus fills qui té permís per recollir-los. Les persones que tenen permís són:.....
- Puc explicar a en el treball quina és la meva situació i demanar-li que controlï les trucades que rebo.
- Evitaré botigues, bancs i que utilitzava habitualment amb o sense la meva parella.
- Obtindré una ordre d'allunyament del jutjat de, que sempre portaré a sobre i en deixaré una còpia a
- Si em sento decaiguda i torno a caure en una relació abusiva trucaré a..... perquè em doni suport i força per relacionar-me amb altres persones.

Llista de coses per guardar o fer-ne còpia.

- Carnet d'identitat

Ajuntament de
Sant Just Desvern

- Passaport
- Carnet de la seguretat social
- Certificats de naixement
- Permisos de treball o residència, si s'escau
- Documents de divorci, ordres d'allunyament
- Certificats mèdics, receptes i medicines – Certificats d'educació – Contractes de lloguer, factures
- Diners, cartilles de bancs, targes de crèdit, talonaris
- Claus: de casa, cotxe, oficina, carnet de conduït, assegurança del cotxe, llibre d'adreces, agenda, fotos, joies, joguines preferides dels infants, roba de recanvi, altres objectes indispensables.

Números de telèfon importants

- Policia
- Telèfon d'ajut
- Amics/amigues
- Veïns/veïnes

També pot consultar-se la web del Departament d'Interior

Com puc protegir-me si la meua parella m'agredeix?

http://interior.gencat.cat/ca/arees_dactuacio/seguretat/violencia-masclista-i-domestica/que-puc-fer-si-em-maltracta/soc-dona-i-pateixo-violencia-masclista/com-puc-protegir-me-si-la-meua-parella-magredeix/

7.- FITXA DERIVACIÓ AL SIAD

Data: / /

FORMULARI DE SOL·LICITUD PER UTILITZAR EL SIAD BAIX LLOBREGAT

A omplir per la professional de l'ajuntament amb la informació que ja tingui.

1. PROFESSIONAL QUE FA LA DERIVACIÓ

Nom i cognoms		Telf de contacte:	
Càrrec		Altre telf:	
Municipi		Email:	

2. DADES IDENTIFICATIVES BÀSIQUES PER LA DERIVACIÓ

Nom i cognoms de la sol·licitant		Telf de contacte:	
Elements a tenir en compte (per posar-se en contacte)		Email:	

3. TIPUS DE SERVEI

PUNT D'ACTUACIÓ PREFERENT

HORARI PREFERENT

☐ Assessorament jurídic ☐ Atenció psicològica ☐ Senyala si és o potser víctima de violència	☐ ABRERA ☐ CORBERA DE LLOBREGAT ☐ CONSELL COMARCAL – SANT FELIU	Horari preferent: Cita núm. (veure calendari pág. 2) El Consell s'encarregarà de confirmar la cita.
--	--	--

4. MÉS DADES IDENTIFICATIVES EXHAUSTIVES

Només en el cas que ja se sàpiga

NIF/CIF, sinó, núm de targeta sanitària (TSI):		Nacionalitat:	☐ Espanyola ☐ Estrangera. Especificar
Municipi:		Data de naixement	/ /

5. DADES PERSONALS

Només en el cas que ja se sàpiga

Estat civil: ☐ Casada. ☐ Parella de fet. ☐ Separada/divorciada ☐ Soltera. ☐ Vidua. ☐ Altres situacions.	CONVIVÈNCIA: ☐ Viu sola ☐ Viu acompanyada Si viu acompanyada →	(senyalar una o més opcions) ☐ Viu amb parella. ☐ Viu amb fills/filles. Quants i edats: ☐ Comparteixo pis amb familiars. ☐ Comparteixo pis amb persones que no són familiars. ☐ Persones depenents (família). Veure següent pregunta. ☐ Persones depenents (no de la família). Veure següent pregunta.
Te persones dependents al seu càrrec: ☐ No / ☐ Si → Tipus de dependència:		

6. INFORMACIÓ RELLEVANT

Posar breument la informació més important (serveis que ha utilitzat o està utilitzant, si demana discreció...)	
---	--

Ajuntament de
Sant Just Desvern

8.FITXA DERIVACIÓ AL SIE

Municipi:

Data:

Servei:

Adreça:

Telèfon:

Professional:

Càrrec:

Telèfon de contacte:

A/e:

Dades personals de la usuària:

Nom:

Adreça:

Telèfon de contacte:

DNI / NIE:

Nre. i edat dels fills/es:

Resum de la situació/història de la usuària:

Intervencions efectuades:

Ajuntament de
Sant Just Desvern

Demanda:

De la usuària:

Del/la professional:

Atenció que sol·licita: ☐ psicològica ☐ jurídica ☐ social ☐ educativa

Observacions:

- ☐ Necessita traducció
- ☐ Ve acompanyada de fills/es menors. Edats: _____
- ☐ Altres:

Informació important: un cop acceptada la idoneïtat del cas, us ho comunicarem per tal que informeu la dona que pot trucar al SIE per demanar dia i hora.

INFORMACIÓ CONFIDENCIAL: Aquest document pot contenir dades personals que afectin la intimitat de les persones i, per tant, només el destinatari està autoritzat a fer-ne ús. La Llei orgànica 15/1999 preveu sancions penals en cas d'utilització no autoritzada de les dades de caràcter personal.

9.- DOCUMENTS-PROTOCOLS DE CONSULTA

Protocol de valoració del risc de violència contra la dona per part de la seva parella o exparella RVD-BCN

<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Usuari/Mis%20documentos/Downloads/RVD-BCN-versio-catala.pdf>

Ajuntament de
Sant Just Desvern

Protocol de Joventut per a l'abordatge de la violència masclista Guia pràctica per a professionals de Joventut per orientar l'actuació en violència masclista amb persones joves

http://jovecat.gencat.cat/web/.content/documents/arxiu/conviure/genere/recursos_per_a_professionals/protocol_joventut_abordatge_violencia_masclista_jovecat.pdf

Departament de Salut . Abordatge de la violència masclista

http://salutweb.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/linies_dactuacio/model_assistencial/ordenacio_atencio_sanitaria_cartera_serveis/abordatge_de_la_violencia_masclista/

Protocol per a l'abordatge de la violència masclista en l'àmbit de la salut a Catalunya Document marc

http://www.violenciagenero.msssi.gob.es/profesionalesInvestigacion/protocolosAmbitoAutonomico/sanitario/docs/Protocolo_Cataluna.pdf

Document operatiu de mutilació genital femenina

http://salutweb.gencat.cat/web/.content/home/ambits_tematicos/linies_dactuacio/model_assistencial/ordenacio_cartera_i_serveis_sanitaris/abordatge_de_la_violencia_masclista/documents/arxius/ab_muti.pdf

Document operatiu de violència sexual

http://salutweb.gencat.cat/web/.content/home/ambits_tematicos/linies_dactuacio/model_assistencial/ordenacio_cartera_i_serveis_sanitaris/abordatge_de_la_violencia_masclista/documents/arxius/operatiu_violencia_sexual.pdf

Document operatiu d'immigració

http://www.spora.ws/wp-content/uploads/2016/05/2010.cat_DO-viole%CC%80ncia-masclista-i-dones-immigrades-Spora.pdf

Programa per a l'abordatge de la violència contra la parella a la xarxa d'atenció a les drogodependències (XAD)

http://drogues.gencat.cat/ca/professionals/tractament/col_lectius_amb_necessitats_especificues/drogues_i_violencia/

http://drogues.gencat.cat/web/.content/minisite/drogues/destacats/arxius/TRIPTIC_VIOLENCIA.pdf

Protocol per a l'abordatge de la violència masclista en l'àmbit de la salut a Catalunya

Document operatiu de drogodependències

http://salutweb.gencat.cat/web/.content/home/ambits_tematicos/linies_dactuacio/model_assistencial/ordenacio_cartera_i_serveis_sanitaris/abordatge_de_la_violencia_masclista/documents/arxius/ab_drogo.pdf

Guia de recomanacions per a la detecció de violència masclista en homes. Circuit Barcelona contra la violència vers les dones. Comissió de treball sobre homes que exerceixen violència masclista

Ajuntament de
Sant Just Desvern

<file:///C:/Documents%20and%20Settings/Usuari/Mis%20documentos/Downloads/Guia%20Detec%C3%B3%20Homes%20DEFINITIVA.pdf>

Capítol 8 sobre la protecció de dades personals en els circuits territorials. Protocol Marc per a una intervenció coordinada contra la violència masclista

http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_proteccio_dades.pdf

Revisió de la Guia d'avaluació del testimoni en violència de gènere (GAT-VIG-R)

http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/guia_avaluacio_testimoni_violencia_genere.pdf

Aquest Protocol entrarà en vigor una vegada aprovat definitivament pel Ple de l'Ajuntament, publicat el seu text íntegre al Butlletí Oficial de la Província, i transcorregut el termini de quinze dies hàbils previst a l'article 65.2 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local.

Qualsevol ciutadà podrà impugnar-lo directament, mitjançant la interposició del recurs contenciós administratiu previst a la Llei Reguladora de la Jurisdicció Contenciosa Administrativa de 13 de juliol de 1998, el qual s'haurà de presentar davant la Sala del Contenciós del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en el termini de dos mesos, comptats a partir del dia següent de la publicació íntegra de l'esmentada disposició de caràcter general.

Josep Perpinyà i Palau
ALCALDE

Sant Just Desvern, en la data de la seva signatura electrònica.
Ref.: SEC 2017 110 17